

EVOKACE

Charles R. Cross
TĚŽŠÍ NEŽ NEBE
Životopis Kurta Cobaina

V O L V O X G L O B A T O R

EVOKACE

Charles R. Cross

TĚŽŠÍ NEŽ NEBE

ŽIVOTOPIS KURTA COBAINA

TĚŽŠÍ NEŽ NEBE - Charles R. Cross - Životopis Kurta Cobaina

Heavier Than Heaven

Přeložila Alice Chromá

Copyright © Charles R. Ross, 2001

Translation © Alice Chromá, 2003

ISBN 978-80-7207-968-1

Z anglického originálu Heavier Than Heaven, A Biography of Kurt Cobain

vydaného nakladatelstvím Hyperion, New York 2001,

přeložila Alice Chromá

Odpovědný redaktor Jiří Zahradnický

Obálka Viktor Váňa

Vydalo nakladatelství & vydavatelství

VOLVOX GLOBATOR

Štítného 17, 130 00 Praha 3

www.volvox.cz

jako 13. svazek edice Evokace

celkově jako 615. publikaci

Elektronickou knihu připravil PureHTML.cz

Vydání první

Praha 2003

Adresa knihkupectví VOLVOX GLOBATOR:

Štítného 16, 130 00 Praha 3

BEAT

RADIO

Classic Rock

Rodině, Christině a Ashlandovi

Poznámka autora

Necelou míli od mého bydliště se nachází jeden dům. Když se na něj dívám, běhá mi mráz po zádech skoro jako když se dívám na filmy Alfreda Hitchcocka. Šedá přízemní budova je obehnána vysokým drátěným plotem a takové bezpečnostní opatření působí ve čtvrti, kde bydlí střední vrstva a jsou tu obchůdky s občerstvením, docela neobvykle. Za plotem sídlí tři firmy. Je tu kadeřnický salón, pojišťovací kancelář State Farm Insurance a „Stan Baker, sportovní střelba.“ Právě v tom třetím obchodě si Kurt Cobain 30. března 1994 s kamarádem zakoupil kulovnici Remington. Majitel obchodu se tisku později svěřil, že nechápal, proč si někdo takovou zbraň kupuje mimo „loveckou sezónu“.

Když projíždím kolem obchodu Stana Bakera, vždycky mám pocit, jako bych se stal svědkem nějaké obzvlášť hrůzné autonehody. Svým způsobem to tak je. Události, které následovaly poté, co si Kurt tu zbraň koupil, mě hluboce zneklidňují. Ponoukají mě, abych pátral po věcech, které svou podstatou brání tomu, aby k nim kdokoli pronikl, tím jsem si jist. Ty otázky pátrají po duševních pohnutkách, ptají se na roli šílenství uměleckého ducha, na to, jak mohou drogy zpusťošit lidskou duši, a touží pochopit propast mezi vnitřním a vnějším životem člověka. Pro rodinu zasaženou drogovou závislostí, depresí nebo sebevraždou jsou tyhle otázky až příliš skutečné. Sám pocházím z rodiny zahalené takovou temnotou a vím, že jim ta touha se ptát na otázky, k nimž neexistuje odpověď, tak trochu nedá spát.

Kniha vznikla právě z popudu takových záhad, ale přemýšlet jsem o ní začal vlastně už před léty. Vyrůstal jsem v jednom městečku ve státě Washington a měsíční zasilky z Columbia Record a Tape Clubu mi jako východisko z nouze nabízely rock'n'rollovou spásu. Tyhle nahrávky objednávané poštou mě částečně přivedly na nápad, že se odstěhuju z venkova do Seattlu. Stal se ze mě spisovatel a

vydavatel časopisu. Přes tentýž klub nahrávek si z jiného koutu státu Washington o pár let později proklestil cestu i Kurt Cobain a zájem o rock'n'roll ho přivedl k hudební kariéře. Naše cesty se potkaly v roce 1989, když náš časopis jako první napsal o Nirvaně titulní článek.

Nirvanu nebylo těžké milovat. I když získávali stále větší ohlas a slávu, vždycky působili jako smolaři, a totéž se dalo říct o Kurtovi. Umění se začal věnovat v prostorném montovaném domku, když obkresloval ilustrace Normana Rockwella. Tehdy se v něm začal rozvíjet dar vyprávět příběhy a zvláštním půvabem tak obohatil pozdější hudbu. Jako rocková hvězda budil dojem ztracené existence, ale mně se na něm líbilo, že dokázal skloubit pubertální humor se stařeckým mrzoutstvím. V Seattlu ho na ulici nebylo možné přehlédnout. Nosil směšnou čepici s klapkami na uši a branži, kde bylo skutečných osobností pomálu, opravdu vynikal.

Při psaní této knihy Kurtův humor občas znamenal jediný světlý bod v jinak sisyfovské práci. Za životopisem Těžší než nebe se skrývají čtyři roky bádání, na čtyři stovky rozhovorů, nesčetné sekretáře písemností, stovky hudebních nahrávek, mnoho bezesných nocí a nekonečné míle naježděné mezi Aberdeenem a Seattlem. To bádání přede mě postavilo nejen fakta, ale zavedlo mě i do citových vazeb, kam jsem původně zajít nechtěl. Zažil jsem dokonale povznášející chvíle, třeba když jsem se poprvé zaposlouchal do nevydané nahrávky „You Know You're Right“, a troufám si tvrdit, že patří mezi Kurtovy nejlepší počiny. Jenže každý radostný objev byl vyvážen momenty téměř nesnesitelně bolestnými, jako když se mi dostal do ruky Kurtův dopis na rozloučenou a viděl jsem, že je uložen v krabičce ve tvaru srdce, hned vedle památečního pramenu Kurtových světlých vlasů.

Knihou Těžší než nebe bych chtěl Kurtovi Cobainovi vzdát hold a vylíčit jeho životní příběh, napsat o tom pramenu vlasů a dopisu, bez toho, abych soudil. Kniha by nemohla vzniknout bez velkorysé

pomoci Kurtových nejbližších přátel, rodiny a kamarádů z kapely. Téměř všichni oslovení mi rozhovor nakonec poskytli a o vzpomínky se se mnou podělili. Výjimku tvoří pár lidí, kteří mají v plánu napsat příběh vlastní, a já jim v tom úkolu přeju hodně zdaru. Kurtův život představoval spletitou záhadu, o to složitější, že spoustu věcí neprozrazoval. Množství protikladů ho nakonec dovedlo k drogové závislosti a představovalo pro ni i živnou půdu. Kolikrát jsem měl pocit, že sbírám informace o špiónovi, který to hraje na obě strany a volí mistrnou taktiku, takže se o něm nikdo nedozví všechny podrobnosti.

Jedna moje kamarádka, shodou okolností se léčí z drogové závislosti, mi jednou líčila, jak v rodinách podobných té její funguje jisté pravidlo, kterému říkala „nebavíme se“. „Když člověk vyrůstá v takové rodině,“ vypráví ta známá, „pořád mu opakují: „Nevyptávej se, nemluv a nikomu nic neříkej.“ Všechno se muselo držet v tajnosti a já se za to přetvařování a lži hrozně styděla.“ Tuto knihu věnuji všem, kteří mají odvahu říkat pravdu, neváhají položit bolestnou otázku a oprostít se od stínu minulosti.

Charles R. Cross
Seattle, Washington
Duben 2001

Prolog

Těžší než nebe

New York, stát New York
12. ledna 1992

Těžší než nebe

**– Slogan, který se objevil na plakátech
turné Nirvany a kapely Tad v roce 1989.
Vymysleli ho britští koncertní pořadatelé
a vystihli tím „těžký“ zvuk Nirvany
i hmotnost stopadesátikilového
zpěváka Tada Doylea.**

Nebe poprvé spatřil přesně šest hodin a padesát sedm minut od okamžiku, kdy se do něj zamilovala celá jedna generace. Tehdy patrně poprvé zemřel a jen tak pro sebe pak umíral ještě mnohokrát. Získal si obdiv generace, která k němu cítila vášnivou, mocnou a pevnou oddanost a milovala ho láskou, která, jak člověk od začátku tuší, může zlomit srdce a skončí jako řecká tragédie.

Bylo průzračné, chladné nedělní ráno 12. ledna 1992. V New York City se teplota nakonec vyšplhala na necelých sedm stupňů, ale v malém apartmánu hotelu Omni v sedm ráno téměř mrzlo. Jedno okno zůstalo přes noc otevřené, aby se vyvětral zápach z cigaret, a manhattanský úsvit vytáhl z pokoje veškeré teplo. V místnosti to vypadalo, jako by tu řádila vichřice. Po podlaze se ledabyle povalovaly hromady šatů, košil a bot, jako by se v nich přehraboval slepec na dobročinné burze oblečení. U dvojitých dveří apartmánu trůnilo šest servírovacích podnosů s několikadenními zbytky jídla z donáškové služby. Na podnosech se vršily nakousané rohlíky, okoralé plátky sýra a nad hlávkovým salátem poletovalo hejno octomilek. V takovém stavu pokoje ve většině čtyřhvězdičkových hotelů nebývají. V tomto případě byl personál varován, aby do pokoje nevstupoval. Kdosi cedulku s nápisem „Nerušit“ přepsal na „V ŽÁDNÉM PŘÍPADĚ nerušit! Souložíme.“

Dnes ráno se tu nikdo nemiloval. V obrovské posteli spala šestadvacetiletá Courtney Love. Na sobě měla starodávné viktoriánské kombiné a dlouhé prameny světlých vlasů jí splývaly na pokrývku jako princezně z pohádky. Polštář vedle ní byl pomačkaný, jako by tam ještě před chvílí někdo spal. A stejně jako v úvodní scéně nějakého hrůzostrašného filmu v místnosti nechybělo mrtvé tělo.

„Probudila jsem se v sedm a on vedle mě neležel,“ vzpomíná Courtney Love. „Hrozně jsem se vylekala.“

V posteli chyběl čtyřadvacetiletý Kurt Cobain. Před necelými sedmi hodinami účinkoval s kapelou Nirvana v hudebním pořadu

„Saturday Night Live“. To vystoupení znamenalo důležitý předěl v historii rock'n'rollu – vůbec poprvé se v živém vysílání americké televize objevila grungeová kapela. Tentýž víkend setřásko album Nirvany Nevermind, vydané u prestižní nahrávací společnosti, z první hitparádové pozice v časopise Billboard Michaela Jacksona a stalo se nejprodávanější nahrávkou Ameriky. Ten úspěch se nedostavil za noc, kapela už existovala čtyři roky, ale způsob, jakým Nirvana zaskočila hudební průmysl, byl neopakovatelný. Rok předtím prakticky neznámá kapela zaútočila na hitparády skladbou „Smells Like Teen Spirit“, nejuznávanějším hitem roku 1991, jehož úvodní kytarové sólo předznamenalo rockovou éru devadesátých let.

A těžko bychom našli slavnější rockovou hvězdu, než byl Kurt Cobain. Spíš než vážená osobnost byl Cobain antihvězda, do televize NBC odmítal jezdit limuzínou a razil secondhandový styl projevu i oblékání. V „Saturday Night Live“ vystoupil v oblečení, které nosil už třetí den – tenisky Converse, džíny s děravými koleny, tričko propagující nějakou bezvýznamnou kapelu a rozpínací svetr Mister Rogers. Týden nemyté vlasy měl obarvené jahodovým odstínem přípravku Kool-Aid, takže ty světlé prameny vypadaly jako spleené zaschlou krví. V historii živého televizního vysílání to bylo vůbec poprvé, kdy účinkující do takové míry ignoroval svůj vzhled a hygienu. Alespoň tak působil.

Kurt byl komplikovaný, rozporuplný samotář a ty občasné, zdánlivě náhodné výstřelky si zrovna tak mohl pečlivě promýšlet. V mnoha rozhovorech prohlašoval, že nesnáší pozornost, kterou mu věnuje MTV, a pak opakovaně volal manažerům a stěžoval si, že televize jeho klipy nevysílá dost často. Až fanaticky se nutil promýšlet každý krok v hudbě i v kariéře a nápady si zaznamenával do deníků celé roky předtím, než je provedl. Jenže ve chvíli, kdy se mu dostalo kýženého uznání, se choval, jako by mu bylo zatěžko vstát z postele. Měl neskutečnou vůli, ale zároveň se nechal vláčet pocitem, že nenávidí sám sebe. Lidé, kteří ho znali nejlépe, věděli,

že mu nikdy nemůžou porozumět. Události oné neděle to ostatně potvrzují.

Kurt dohrál v „Saturday Night Live“ a z večírku pro účinkující se omluvil, protože to prý „není jeho styl“. Pak poskytl jednomu rozhlasovému redaktorovi dvouhodinový rozhovor, který trval do čtyř do rána. Tím pro něj pracovní den skončil – každopádně se mu obzvlášť vydařil. Vystoupil jako hvězda v „Saturday Night Live“, jeho album se vyhoupllo na první příčku hitparády a „Podivín Al“ Yankovic si od něj vyžádal souhlas k natáčení parodie „Teen Spirit“. Sečteno a podtrženo z toho nepochybně vycházel vrchol Kurtovy krátké kariéry a uznání, o jakém většina umělců jen sní. Tak si to Kurt v dospívání kdysi představoval.

Kurt vyrůstal v městečku na jihozápadě státu Washington a za tu dobu „Saturday Night Live“ ani jednou nevynechal. Před kamarády z nižší střední školy se chvástal, že z něj jednou bude hvězda. Za deset let se stal nejoslavovanější postavou hudební scény. Už druhé vydané album mu vyneslo pozici nejuznávanějšího skladatele celé generace. Pouhé dva roky předtím nebyl přijat na místo uklízeče psích výkalů.

Tehdy před úsvitem Kurt nepoci oval zadostiučinění ani potřebu nějak oslavovat. Tolik pozornosti v něm nejvíc ze všeho vzbuzovalo obvyklou nevolnost. Cítil se fyzicky nemocen a trpěl, jak sám popisuje, „nesnesitelnou pálivou a odpornou bolestí“ žaludku, kterou navíc zhoršoval stres. Sláva a úspěch Kurtovi spíš ubližovaly. Kurt a jeho snoubenka Courtney Love byli nejdiskutovanější rock'n'rollovou dvojicí, i když se o nich často hovořilo v souvislosti s užíváním drog. Kurt neustále doufal, že až bude doceněn jeho talent, zbaví se citových problémů, které ho provázely v dětství. Když toho úspěchu dosáhl, zjistil, jak bláhově se mýlil. Daleko víc se pak styděl, že s popularitou narůstala i jeho záliba v drogách.

V časných ranních hodinách si Kurt v hotelovém pokoji připravil drobný igelitový balíček čínského bílého heroinu, nasál ho do

stříkačky a vpíchl si ho do paže. To samo o sobě nebylo u Kurta nic mimořádného, heroin bral pravidelně už sedm měsíců. Dva měsíce předtím, hned když spolu začali chodit, ho s ním začala brát i Courtney. Jenže té noci Courtney spala a Kurt si trochu hazardně, nebo záměrně, vzal víc heroinu, než bylo bezpečné. Z předávkování mu kůže promodrala až do zeleného odstínu, přestal dýchat a svaly se mu napjaly jako koaxiální kabel. Sklouzl z postele a zůstal ležet na zemi s obličejem zabořeným do hromady šatů. Vypadal jako mrtvola, kterou tam nedbale odhodil nějaký masový vrah.

„Nevypadal předávkovaněj,“ vzpomíná Courtney Love. „Vypadal jako MRTVOLA. Kdybych se v těch sedm nevzbudila ... Nevím, asi jsem to vycítila. Bylo to tak hnusný. Bylo to nechutný a děsivý.“ Courtney začala Kurta horečně křísit, což už tehdy považovala za samozřejmost. Vychrstla na snoubence studenou vodu a udeřila ho do hrudníku, aby plíce začaly nabírat vzduch. Poprvé nezaznamenala žádnou reakci, a tak celý postup zopakovala, jako když odhodlaný zdravotník zachraňuje obě srdečního selhání. Po několikaminutovém snažení konečně uslyšela vzdech, podle kterého usoudila, že Kurt znovu dýchá. Oživovala ho dál, cákala mu na obličej vodu a rozhýbávala končetiny. Za pár minut se Kurt posadil, promluvil a i když byl ještě dost zfetovaný, sebejistě se šklebil, skoro jako by byl na ten výkon hrdý. Tehdy se poprvé předávkoval až na pokraj smrti, tentýž den, kdy se z něj stala hvězda.

Během jediného dne se Kurt narodil v očích veřejnosti, zemřel v soukromí své temnoty a byl vzkříšen silou lásky. Výkon to byl pozoruhodný, nepravděpodobný a téměř nemožný, ale totéž se dalo říci o podstatné části jeho výjimečného života. Počínaje Kurtovým původem.

Nejdřív pronikavě ječí

Aberdeen, Washington

Únor 1967 – prosinec 1973

*Dává o sobě vědět nejdřív tak,
že pronikavě ječí,
a když tahle technika selže,
rozpláče se.*

– Z tetiných zápisků o osmnáctiměsíčním
Kurtovi Cobainovi.

Kurt Donald Cobain se narodil dvacátého února 1967 v nemocnici na kopci nad městem Aberdeen ve státě Washington. Rodiče bydleli v sousedním Hoquiamu, je však příznačné, že se Kurtovým rodištěm stal právě Aberdeen – tři čtvrtiny života se od nemocnice nevzdálil víc než na deset mil a k okolnímu kraji zůstal navždy hluboce připoután.

Toho deštivého pondělního dne by se vám z oken obecní nemocnice v Grays Harbour otevřel nádherný pohled na drsnou krásu krajiny utvářené věncem lesů, hor, řek a hučícím oceánem. Na úbočí zalesněných kopců se slévají tři řeky napájející Tichý oceán. V samém středu leží Aberdeen, největší město v okrese Grays Harbor, s 19 000 obyvateli. Přesně na východ odtud se nachází menší Hoquiam, kde bydleli v přízemním domku Kurtovi rodiče, Don a Wendy. A směrem na jih přes řeku Chehalis je město Cosmopolis, odkud pocházela rodina Kurtovy matky, Fradenburgovi. Ve dnech, kdy nepršelo – což nebylo v kraji, kde naprší 2000 mm srážek ročně, příliš obvyklé – bylo možné spatřit devět mil vzdálené Montesano, v němž vyrůstal Kurtův dědeček Leland Cobain. Byl to svět nepřiliš rozrůzněný a dost malý na to, aby ho časem proslavil právě Kurt.

Výhledu z dvoupatrové nemocnice vévodil šestý nejrušnější průmyslový přístav na západním pobřeží. Po řece Chehalis se plavilo tolik kusů dříví, že by se snad po nich dalo přejít přes ústí široké dvě míle. Na východ odtud se rozkládalo obchodní centrum Aberdeenu a tamní obchodníci si stěžovali, že jim neustálý rachot nákladních aut vozících dřevo odrazuje zákazníky. Město žilo prací, která téměř výlučně závisela na přeměně douglaských jedlí z okolních kopců v obchodní artikl. V Aberdeenu sídlilo 37 nejrušnějších dřevařských závodů, celulózek a pil – tovární komíny snadno přerostly nejvyšší budovu ve městě, která měla pouhých šest poschodí. Přímo dole pod kopcem směrem od nemocnice se tyčil obří komín Rayonierova závodu. Jako nejvyšší věž ze všech čněl

k nebesům do výšky téměř 46 metrů a soukal ze sebe nepřetržitě modravý kouř výparů z celulózy.

Přestože Aberdeenem pulsoval život, v době, kdy se narodil Kurt, se ekonomický růst zpomaloval. Okres patřil ve státě Washington mezi nemnohé oblasti s ubývajícím počtem obyvatel a lidé bez práce odcházeli hledat štěstí jinam. Dřevařský průmysl začínal strádat důsledkem zahraniční konkurence a nadměrné produkce dřeva, která se začínala nápadně projevovat na rázu krajiny. Za městem se táhly pásy vymýcených lesů, které připomínaly snahy prvních osadníků „všechno pokácet“, jak se píše v jedné místní kronice. Nezaměstnanost si na lidech vybírala krutou sociální daň v podobě vzrůstajícího alkoholismu, domácího násilí a sebevražd. V roce 1967 tu bylo 27 hospod a ve středu města zůstalo mnoho domů opuštěných, z některých se později staly hampejzy, které však byly na konci padesátých let zakázány. Hampejzy nechvalně proslavily město do té míry, že ho časopis Look v roce 1952 označil za „jedno z nejožehavějších míst v Americe v boji s hříšností“.

Špína velkoměsta šla však v Aberdeenu ruku v ruce s úzce spjatou sociální komunitou, kde soused pomáhal sousedovi, rodiče spolupracovali se školou a rozrůzněné obyvatelstvo přistěhovalců spojovala pevná rodinná pouta. Kostelů zde bylo víc než hospod a děti se mohly, tak jako ve většině amerických maloměst šedesátých let, volně prohánět na kolech po okolí. Jak Kurt rostl, celé město pro něj bylo jeden velký dvorek.

Jako většina prvorozených byl Kurt do života přivítán s nadšením, jak ze strany rodičů, tak i v širším rodinném kruhu. Měl šest strýců a tet z matčiny strany, dva strýce z otcovy a pro oba rodinné klany to byl vůbec první vnuk. Rodiny byly početné a když se Kurtova matka rozhodla nechat vytisknout oznámení o narození dítěte, rozeslala jich padesát jen mezi nejbližší příbuzné. 23. února oznamovala Kurtův příchod zbytku světa řádka v Aberdeen Daily World ve sloupci „narodili se“: Panu a paní Cobainovým, Aberdeen Avenue

2830 1/2, Hoquiam, 20. února v Obecní nemocnici, syn.“

Kurt vážil po narození tři kila sedmdesát a měl tmavé vlasy a ple . Během pěti měsíců mu novorozenecké vlasy zesvětlaly a kůže zbledla. Rodina jeho otce měla francouzské a irské předky, kteří se v roce 1875 do Ameriky přistěhovali ze Skey Townlandu v kraji Tyrone v Irsku. Z jejich strany zdědil Kurt hranatou bradu. Fradenburgovi, rodina z matčiny strany, byli původem Němci, Irové a Angličani a Kurt po nich podědil růžové tváře a světlé vlasy. Nejvýraznějším rysem jeho obličeje byly ovšem nápadně blankytné oči – i sestry v nemocnici si vyprávěly, jaké je má nádherné.

V šedesátých letech zuřila válka ve Vietnamu, ale až na občasné zprávy o ní se v Aberdeenu žilo stejně jako v Americe padesátých let. Toho dne, kdy se Kurt narodil, se v Aberdeen Daily World vedle skvělé zprávy o vítězství Američanů u města Quang Ngai objevily články o výnosu v těžbě dřeva a reklamy z JCPenney s nabídkou slev u příležitosti dne oslav Washingtonových narozenin: flanelové košile byly za 2 dolary 48 centů. Kniha Kdo se bojí Virginie Woolfové? toho odpoledne obdržela třináct nominací na ceny Akademie v Los Angeles, v aberdeenském kině ovšem dávali Dívky z pláže.

Kurtův jednadvacetiletý otec Don pracoval u benzínky Chevron v Hoquiamu jako mechanik. Byl pohledný a urostlý, ale s vlasy na ježka a brýlemi ve stylu Buddyho Hollyho vypadal trošku přihloupě. Kurtova devatenáctiletá matka Wendy byla naopak klasická kráska a vzhledem i oblečením se trochu podobala Marcii Bradyové. Rodiče se poznali na střední škole, kde se Wendy říkalo „Vánek“. V červnu, jen pár týdnů po maturitě, Wendy otěhotněla. Don si od otce vypůjčil sedan a vymyslel si nějakou výmluvu, aby mohli s Wendy odjet do Idaha a vzít se bez souhlasu rodičů.

V době, kdy se Kurt narodil, bydlel mladý pár v domku na dvoře jednoho domu v Hoquiamu. Don pracoval u benzínky na delší směny a Wendy se starala o dítě. Kurt měl bílý proutěný kočárek nahoře ozdobený zářivě žlutou stuhou. Peněz měli málo, ale několik

týdnů po Kurtově narození se jim podařilo sehnat dost na to, aby se odstěhovali z těsného domečku do většího domu na Aberdeen Avenue 2830. „Nájem,“ vzpomíná Don, „byl vyšší jen o pět dolarů měsíčně, jenže v té době bylo pět dolarů spousta peněz.“

Když se v domácnosti objevily náznaky sporu, bylo to kvůli penězům. Na začátku roku 1968 byl Don sice u Chevronu jmenován „vedoucím“, ale vydělával jen 6 000 dolarů ročně. Většina jejich sousedů a přátel pracovala v dřevařském průmyslu. Práce tam byla fyzicky náročná – jakási studie o této profesi tvrdila, že „zabíjí víc než válka“ – ale zato se při ní dalo vydělat víc peněz. Cobainovi se snažili s rodinným rozpočtem vyjít, ale když šlo o Kurta, dbali na to, aby byl hezky oblečený. Jednou se vydali i k fotografovi. V sérii snímků z tohoto období vypadá Kurt v bílé frakové košili, černé kravatě a šedém oblečku jako malý Lord Fauntleroy – má ještě dětské faldíky a buclaté, naducané tvářičky. Na další fotografii má na sobě modrou vestu, sáčko do barvy a k tomu klobouk, který by se hodil spíš pro detektiva Phillipa Marlowa než pro rok a půl starého chlapečka.

V květnu 1968 bylo Kurtovi patnáct měsíců a Wendyina sestra Mari, které tenkrát bylo čtrnáct, psala na domácí hodinu ekonomiky o synovci úkol: „Maminka s ním tráví většinu času,“ poznamenala si Mari. „Lásku mu dává najevo tím, že ho chová, pochválí ho, když si to zaslouží a hodně si s ním hraje. K tatínkovi se malý chová tak, že když ho vidí, směje se na něj a má rád, když ho tatínek chová. Dává o sobě vědět nejdřív tak, že pronikavě ječí, a když tahle technika selže, rozpláče se.“ Mari si zapsala, že Kurt si nejraději hraje na schovávanou, první zoubky mu vyrostly v osmi měsících a jeho prvních dvanáct slov bylo, „koko, máma, táta, bác, toust, pá pá, ahoj, mimi, já, rád, hot dog a kotě.“

Mari vyjmenovala Kurtovy oblíbené hračky: harmonika, buben, basketbalový míč, autíčka, nákladáky, kostky, televizka a telefon. O Kurtovu denním režimu si poznamenala, že „když má jít spát,

rozpláče se, jakmile ho uloží do postýlky. Tolik ho zajímá, co se v rodině děje, že chce být pořád s nimi.“ A na závěr teta připsala: „Je to šťastné, veselé dítě a jeho osobnost se vyvíjí, jak má, protože se mu dostává pozornosti a lásky.“

Wendy byla pozorná matka, četla si knihy o učení, nakupovala Kurtovi obrázkové karty a s pomocí bratrů a sester dbala na to, aby se dítěti dostávalo patřičné péče. Celá rozvětvená rodina se zapojila do oslavování dítěte a Kurtovi taková přízeň svědčila. „Nedá se to ani slovy popsat, jakou radost a jaké oživení vnesl Kurt do naší rodiny,“ vzpomíná Mari. „Jako maličký byl tak neposedný. To charisma v sobě měl už jako dítě. Byl veselý a chytrý.“ Kurt byl natolik učenlivý, že když si teta neuměla poradit s tím, jak spustit ohrádku u dětské postýlky, v roce a půl to jednoduše udělal sám. Wendy se Kurtovy kousky tak zalíbily, že si vypůjčila kameru Supe - 8 a natáčela ho – to bylo vydání, které si rodina mohla dovolit jen stěží. Na jednom filmu šťastný, rozesmátý klouček krájí svůj druhý narozeninový dort a tváří se, jako by byl středem rodičovského vesmíru.

O svých druhých Vánocích začal Kurt projevovat zájem o hudbu. Fradenburgovi byli muzikální rodina – Wendyin starší bratr Chuck hrál v kapele Beachcombers, Mari hrála na kytaru a prastrýc Delbert se proslavil jako irský tenorista. Dokonce se objevil ve filmu Král jazzu. Cobainovi jezdili na návštěvy do Cosmopolis a Kurta pokaždé fascinovaly rodinné jam sessions. Strýcové a tety ho nahráli, jak zpívá „Hey Jude“ od Beatles, „Motorcycle Song“ Arla Guthrieho a melodii z televizní show „The Monkees“. Kurt si rád už jako dítě vymýšlel vlastní slova. Ve čtyřech letech se jednou po návratu z procházky s Mari posadil ke klavíru a vy ukal na něj neumělou písničku o jejich dobrodružství. „Byli jsme v parku, dostali jsme bonbóny,“ zněl text. „Prostě jsem zírala,“ vybavuje si Mari, „měla jsem zapnout kazeťák – byla to zřejmě jeho první skladba.“

Když mu bylo něco málo přes dva roky, vymyslel si imaginárního

přítele, kterému říkal Bodda. Rodiče se nakonec rozhodli Kurtův vztah ke smyšlenému kamarádovi vyřešit, a tak když jeden strýc musel do Vietnamu, namluvili Kurtovi, že Bodda musel narukovat s ním. Kurt jim to ale zase tak docela nespokl. Když mu byly tři, hrál si s tetiným cívkovým magnetofonem, který byl nastaven na „echo“. Kurt chvíli poslouchal a pak se zeptal, „Ten hlas mluví se mnou? Boddo? Boddo?“

V září 1969 bylo Kurtovi dva a půl roku a Don s Wendy si v Aberdeenu koupili první dům na East First Street 1210. Byl to patrový domek o výměře 92 čtverečných metrů se zahrádkou a garáží. Zaplatili za něj 7 950 dolarů. Dům byl postaven ve dvacátých letech ve čtvrti, které se občas nelichotivě říkalo v „hrdlořezech“. Severně od domu Cobainových tekla řeka Wishkah, která se často vylévala z břehů, a směrem na jihovýchod se rozkládal zalesněný sráz, kterému usedlíci dali jméno kopec „Mysli na mne“ – což byla na přelomu století narážka na stejnojmennou reklamu na doutníky.

Byl to středostavovský dům ve čtvrti, kde bydlela střední třída. Kurt ji později označoval za „bílou lůzu, která se jen tváří jako střední třída.“ V přízemí domu byl obývací pokoj, jídelna, kuchyně a ložnice rodičů. V patře domu se nacházely další tři pokoje: malá místnost na hraní a dva pokojíky, jeden patřil Kurtovi. Ten druhý měl časem obývat Kurtův sourozenec – tentýž měsíc Wendy zjistila, že je znovu těhotná.

Kurtovi byly tři, když se mu narodila sestra Kimberley. Už jako nemluvně se nápadně podobala bratrovi, měla tytéž neuvěřitelně modré oči a světlé vlasy. Když ji přinesli domů z porodnice, Kurt trval na tom, že ji ponese dovnitř. „Měl ji hrozně rád,“ vzpomíná otec. „Ze začátku se úplně zbožňovali.“ Tříletý věkový rozdíl byl ideální, protože Kurt mohl neustále vyprávět, jak se o sestřičku starají. V Kurtovi se začala rozvíjet povahový rys, který ho provázela celý život – citlivě vnímal potřeby a strasti druhých, někdy

až příliš.

Příchod obou dětí změnil chod domácnosti Cobainových. Nikdy neměli moc volného času, a teď ho trávili rodinnými návštěvami, Don se navíc věnoval sportu. V zimě hrával basketbalovou ligu a přes léto byl v baseballovém mužstvu. Často chodívali na zápasy a po nich na sportovní oslavy. Tam se Cobainovi seznámili a spřátelili s Rodem a Dres Herlingovými. „Hodně se věnovali rodině a podnikali s dětmi spoustu věcí,“ pamatuje si Rod Herling. Ve srovnání s ostatními Američany šedesátých let byli Cobainovi nápadně slušná rodina. Nikdo v okruhu jejich známých nekouřil trávu a oni sami ani moc nepili.

Jednou v létě si Herlingovi přišli večer zahrát karty a Don vešel do pokoje a prohlásil, „Chytil jsem kysu.“ V Aberdeenu nebyly krysy nijak neobvyklé, protože město leželo nízko a byl tu nadbytek vody. Don si z řeznického nože a násady od koštěte vyrobil jednoduchý bodák. Kurta to zaujalo, a tak tátu následoval do garáže, aby se na hlodavce v popelnici také podíval. Don mu nakázal, aby se od popelnice držel raději dál, což Kurt při své zvědavosti nedokázal a krůček za krůčkem se plížil k tátovi, až se ho chytil za nohavice. Bylo domluveno, že Rod Herling zvedne víko popelnice a Don tu kysu bodákem propíchne. Herling zvedl víko, Don mrštil koštětem, ale kysu minul a bodák se zapíchl do podlahy. Don se marně snažil koště vytáhnout a krysa pomaloučku, celá popletená, vyšplhala po násadě koštěte, přeběhla Donovi přes rameno, seskočila na zem, a jak Kurt pelášil z garáže, zavěsila se mu na paty. Stalo se to ve zlomku vteřiny, ale při pohledu na výraz Donova obličeje a Kurtovy vyvalené oči propukli všichni v salvu smíchu. Smáli se tomu celé hodiny a historka se stala součástí rodinného folklóru: „Hele, pamatujete se, jak chtěl tenkrát táta zapíchnout tu kysu?“ Nejvíc ze všech se smál Kurt, jenže tomu přišlo v pěti letech k smíchu všechno. Byl to kouzelný smích, jako když polechtáte miminko, a opakoval se jako nekonečný refrén.

V září 1972 začal Kurt chodit do první třídy na základní škole Roberta Graye, tři bloky od domova. První den ho tam Wendy dovedla, ale pak už chodil sám, okolí First Street se stalo jeho královstvím. Učitelé si ho dobře pamatují jako zvědavého rozumbradu s krabičkou na svačiny s obrázkem Snoopyho. Na vysvědčení měl od učitele napsáno „velice dobrý žák“. Nestyděl se. Když jim do třídy přinesli ukázat medvíďe, Kurt se s ním jako jediný ze třídy nechal vyfotit.

Nejvíce vynikal v kreslení. V pěti letech už bylo jasné, že má výjimečné kreslířské nadání. Maloval realistické obrázky. Tony Hirschman, který chodil s Kurtem do první třídy, byl spolužákovými výkony okouzlen: „Uměl nakreslit cokoli. Jednou jsme si prohlíželi vlkodlaky a Kurt jednoho nakreslil přesně jako na tom obrázku.“ Kurt tehdy kreslil Aquamana, příšeru z Černé laguny, myšáka Mickeyho a Pluta. K narozeninám a k Vánocům mu rodiče kupovali kreslicí potřeby a Kurtův pokoj začal vypadat jako malířský ateliér.

V kreslení Kurta podporovala babička z otcovy strany, Iris Cobainová. Vlastnila sbírku memorabilií Normana Rockwella v podobě talířů od sběratelské asociace Franklin Mint. Byly na nich Rockwellovy obrázky z obálek Saturday Evening Postu. Sama vyšívala rockwellovské motivy na goblény a Rockwellův nejslavnější obraz, „Vysvobození z nedostatku“, na němž je zpodobněna typická americká večere na Den díkůvzdání, jí visel na stěně prostorného montovaného domku v Montesanu. Iris dokonce zapojila Kurta do své oblíbené ruční práce. Pomocí párátek ryla do klobouků čerstvě sebraných hub neumělé Rockwellovy reprodukce. Když se rozměrné klobouky hub usušily, vzorky vyryté párátkem na nich zůstaly, takové jakoby provinční rytiny.

Irisin manžel a Kurtův dědeček Leland Cobain umělecké sklony neměl, jezdil se silničním válcem, což ho částečně připravilo o sluch. Kurta naučil pracovat se dřevem. Dědeček byl popudlivý mrzout, a když mu vnuk ukazoval svůj obrázek myšáka Mickeyho

(Kurt miloval Disneyho postavičky), Leland mu vyčetl, že ho obkreslil. „Ne ne,“ bránil se Kurt. „Ale ba jo,“ na to Leland. Přinesl čistě bílý papír a tužku a poručil vnukovi: „Tak, a teď mi ukaž, jak jsi to udělal, a nakresli to ještě jednou.“ Tehdy šestiletý Kurt se posadil a bez předlohy nakreslil skoro dokonalý obrázek kačera Donalda a ještě další s Goofym. Zvedl hlavu od kresby a celý zářil štěstím, že se mohl dědečkovi předvést a že nakreslil nejmilejšího kačera.

Jeho čínorodost se postupně upoutala k hudbě. Nikdy sice nechodil na hodiny klavíru, ale uměl odposlouchat a vy ukat jednoduchou melodii. „Dokonce už jako malý,“ vzpomíná sestra Kim, „si prostě sedl a zahrál, co uslyšel v rádiu. Uměl umělecky ztvárnit, na co si jen vzpomněl, na papíře i v hudbě. Don a Wendy ho v tom chtěli podpořit a opatřili mu sadu bubínků s myšákem Mickeym. Kurt do nich divoce bušil každý den, když přišel ze školy. Přestože si ty plastové bubínky oblíbil, daleko víc ho zaujaly opravdové bubny u strýčka Chucka. Dělal totiž větší rámus. Také na sebe rád věšel tetinu kytaru, i když byla tak těžká, že se mu pod ní podlamovala kolena. Brnkal na ni a vymýšlel přitom písničky. Toho roku si koupil první desku, sladák Terryho Jackse „Seasons in the Sun“.

Moc rád si prohlížel tetina a strýcova alba. Jednou, to mu bylo šest, byl u tety Mari na návštěvě, probíral se jejími deskami a hledal nějaké album Beatles, ty měl Kurt skoro nejradši. Najednou vykřikl a vyděšeně se rozběhl k tetě. V ruce držel nahrávku Beatles Yesterday and Today s nechvalně proslulým „řeznickým obalem“, na kterém jsou členové kapely ověšeni kusy masa. „Uvědomila jsem si, jak je citlivý,“ vzpomíná Mari.

Kurt těžce nesl i vzrůstající napětí mezi rodiči. Prvních několik let jeho života se doma moc nehádali, ale nezdálo se ani, že by se nějak zvlášť milovali. Dona a Wendy poznamenaly okolnosti stejně tak jako mnoho dalších mladých lidí, kteří se brali brzy.

Nejdůležitější pro ně byly děti, a pokud mezi nimi někdy existoval alespoň trochu romantický vztah, bylo těžké ho vzkřísit. Don se potýkal s finančními nesnázemi, Wendy věnovala všechen čas péči o děti. Začali se hádat víc a víc, křičeli na sebe před dětmi. „Nemáš ponětí, jak se dřou,“ rozčiloval se Don. Wendy mu jeho výčitky oplácela.

Přes to všechno měl Kurt šťastné dětství. Letní prázdniny trávil s rodinou na Washaway Beach na washingtonském pobřeží, kde měli Fradenburgovi chatu. V zimě jezdili sáňkovat. V Aberdeenu málokdy sněžilo, a tak se vypravili většinou na východ do kopců za dřevařským městem Porter a nahoru na Fuzzy Top Mountain. Sáňkařské výlety probíhaly vždycky stejně. Zaparkovali, z auta vytáhli sáňe pro Wendy a Dona, stříbrný talíř pro Kim a Kurtova „Pružného pilota“, a chystali se k jízdě dolů. Kurt popadl sáňky a s rozběhem se vrhl ze svahu, asi jako když se atlet odráží ke skoku do dálky. Jen dorazil pod kopec, zamával na rodiče na důkaz toho, že jízdu přežil. Za ním sjeli ostatní členové rodiny a nahoru vylezli společně. A tak to šlo pořád dál a dál celé hodiny až do tmy nebo dokud Kurt nepadal únavou. Jak se blížili k autu, Kurt si vynutil slib, že za týden pojedou zas. Později vzpomínal na zážitky ze sáňkování jako na nejhezčí z celého dětství.

O Vánocích, když bylo Kurtovi šest, se celá rodina vypravila do města k fotografovi. Na té fotce sedí uprostřed Wendy a reflektor jí za hlavou vytváří svatozář. Wendy pózuje v rozložitém dřevěném křesle s vysokým opěradlem a na sobě má růžovobíle pruhované viktoriánské šaty s nabíranými manžetami. Na krku má přívěsek s černou stužkou, světlé vlasy s růžovým nádechem sahající po ramena jsou uprostřed rozdělené pěšinkou, ani pramínek nepadá, kam by neměl. Dokonalým držením těla s rukama volně položenými na opěradlech křesla připomíná královnu.

Tříletá Kim sedí mamince na klíně. V dlouhých bílých šatičkách a černých lakýrkách vypadá jako matčina zmenšená kopie. Dívá se

upřeně přímo do aparátu a vypadá, jako kdyby se měla každou chvíli rozplakat.

Don stojí za křeslem, a přestože se na fotku vešel, tváří se, jako by tam nebyl. Trochu se hrbí a spíš než úsměv prozrazuje jeho tvář zasnění. Má na sobě tmavočervenou košili s dlouhým rukávem, se špičatým límcem a šedou vestu – v takovém oblečení bych si představoval Steva Martina a Dana Aykroyda, když v „Saturday Night Live“ parodují „bláznivé a ostré hochy“. V očích má nepřítomný výraz, jako by zrovna myslel na to, proč se nechal zatáhnout do fotoateliéru, když mohl někde kopat do míče.

Kurt stojí víc vlevo před otcem, kousek od křesla. Modré kalhoty s tmavším proužkem ladí s vestičkou, jasně červená košile je mu trochu velká, ruce má skoro schované v dlouhých rukávech. Jako správný rodinný bavič se nejen usmívá, ale směje se na celé kolo. Vypadá opravdu šťastně – chlapeček, který si užívá sobotní den s rodinou.

Celá rodina působí obzvlášť upraveně, vypadají přesně jako všichni typičtí kultivovaní Američané – mají umyté vlasy, bílé zuby a nažehlené upravené šaty, jako vystřižené z některého katalogu Sears z počátku sedmdesátých let. Bližší pohled však odhalí situaci, které si musel všimnout i fotograf. Obrázek zachycuje rodinu, a ne manželství. Don a Wendy se nedotýkají, a nic nenasvědčuje tomu, že by mezi nimi byl nějaký vztah. Je to jako kdyby ani nebyli na tomtéž záběru. Kurt stojí před Donem a Kim sedí Wendy na klíně, takže bychom klidně mohli vzít nůžky a rozstříhnout fotografii – a rodinu – na půl. Vznikly by dvě oddělené rodiny, v každé jeden dospělý a dítě, muži a ženy zvlášť, na jedné straně viktoriánské šaty, na straně druhé chlapci s límečky.

**Nenávidím mámu,
nenávidím tátu**

**Aberdeen, Washington
Leden 1974 – červen 1979**

Nenávidím mámu, nenávidím tátu.
– z básně na zdi Kurtovy ložnice.

Tíživá rodinná situace se ještě zhoršila v roce 1974. Don Cobain se rozhodl změnit zaměstnání a začal pracovat v dřevařském průmyslu. Don nebyl nijak urostlý, kácet šedesátimetrové stromy ho moc nelákalo, a tak zakotvil v kanceláři u Mayr Brothers. Věděl, že v dřevařství si časem vydělá víc než u benzínky. Jeho nástupní plat, 4 dolary 10 centů na hodinu, byl však bohužel menší, než dostával jako mechanik. O víkendech si přivydělával inventurami v drtárně a Kurta často brával s sebou. „Jezdil tam po dvoře na kole,“ vybavuje si Don. Kurt otcovo zaměstnání později zesměšňoval a tvrdil, že chodit s ním do práce bylo peklo, tenkrát si však liboval v tom, že může jít s ním. Otcův úsudek a pozornost pro Kurta hodně znamenaly, přestože se celý život pokoušel tvrdit, že to tak není. Potřeboval je spíš víc než méně. Později připustil, že na první roky v úplné rodině má příjemné vzpomínky. „Měl jsem opravdu hezké dětství,“ sdělil časopisu Spin v roce 1992. Neodpustil si však dodat, „až do devíti let.“

Don a Wendy si často museli půjčovat peníze na zaplacení účtů, což se stávalo hlavním předmětem sporů. Leland a Iris jim v kuchyni nechávali dvacetidolarovou bankovku – smáli se, že je to pendlující dvacka, protože ji každý měsíc půjčovali Donovi na nákup. Don si ji vždycky hned vzal zpátky v okamžiku, kdy jim dluh splatil. „Všechno obešel, zaplatil účty a pak zašel k nám,“ vzpomíná Leland. „Splatil nám těch dvacet dolarů a prohlásil, „Tenhle tejdén jsem si vedl sakra dobře. Zbejvá mi tak 35, 40 centů.“ Leland si nikdy nezvykl na Wendy, protože měl za to, že si hraje „na lepší než Cobainovi“. Vyprávěl, že mladí od nich potom zamířili do Blue Bacon Drive-In na Boon Street a zbylé drobné utratili za hamburgery. Don vycházel se svým tchánem Charlesem Fradenburgem – ten řídil grejdr – dobře, Leland a Wendy si nerozuměli nikdy.

Vzájemné napětí se vystupňovalo, když jim Leland pomáhal představovat dům na First Street. Postavil Donovi a Wendy

v obývacím pokoji imitaci krbu a předělal kuchyňskou linku. Během přestavby se s Wendy čím dál víc hádali. Leland pak už Donovi řekl, že jestli ho Wendy nepřestane otravovat, sebere se a nechá tu práci rozdělanou. „To bylo poprvé, co jí Donnie přede mnou něco řekl,“ vzpomíná Leland. „Pořád mlátila hubou o tom a támhleto, až jí povídá, ‚Zavři už konečně sakra tu pusku, nebo si táta sbalí fidlátka a půjde domů.‘ A ona pro jednu poslechla.“

Tak jako kdysi jeho otec byl i Don na děti přísný. Wendy si mimo jiné stěžovala, že její manžel vyžaduje, aby děti byly vždycky způsobné – čehož nelze dosáhnout – a Kurt se podle něj měl chovat jako „malý dospělák“. Občas Kurt jako každé dítě zlobil. Většina jeho konfliktních výstupů tenkrát ani nestála za řeč – čmáral po zdech, třískal dveřmi a škádlil sestru. Za podobné chování často dostal na zadek, jenže Don ho obvykle fyzicky trestal – a to skoro denně – i tak, že ho dvěma prsty uhodil do spánku nebo do hrudi. Nebolelo to moc, horší to bylo s psychickou újmou. Syn se pak obával větších ran a Don si tím potvrzoval svou nadřazenost. Kurt se pak uchýloval do šatny ve svém pokoji. Tak stísněný, uzavřený prostor by v někom mohl vyvolávat pocit strachu, ale Kurt to místo vyhledával jako útočiště.

A bylo před čím utíkat: oba rodiče se dovedli vysmívat a urážet ho. Ve věku, kdy ještě nechápal legraci, ho Don a Wendy strašili, že jestli bude zlobit, dostane k Vánocům kus uhlí, obzvlášť když se bude prát se sestrou. V žertu mu do punčochy nadělili kousky uhlí. „Byl to jenom vtip,“ vybavuje si Don, „Dělali jsme to tak každý rok. Dostal dárky a tak. Nestalo se, že bychom mu nic nedali.“ Kurt to jako vtip nepochopil, přinejmenším když tu příhodu později vyprávěl. Tvrdil, že mu jednou slíbili dětskou pistolku Starskyho a Hutche a nikdy se jí nedočkal. Prohlašoval, že místo ní dostal hezky zabalený kus uhlí. Kurt při vyprávění přeháněl, ale ve skutečnosti těm historkám sám věřil.

S Kim si Kurt občas rozuměl, někdy si spolu hráli. Kim

postrádala Kurtovo umělecké nadání a vždycky ten rozdíl cítila, když mu rodiče věnovali tolik pozornosti. Proto se naučila napodobovat hlasy. Dobře jí šel myšák Mickey a kačer Donald a svými výstupy dovedla Kurta bavit do omrzení. Wendy si jeden čas představovala, že by se toho hlasového talentu dalo využít. „Maminka měla velký sen,“ prohlašovala Kim, „že bychom se s Kurtem dostali do Disneylandu a pracovali tam, on by kreslil a já namlouvala hlasy.“

Jaro 1975 znamenalo pro osmiletého Kurta přemíru štěstí. Konečně se podíval do Disneylandu a poprvé letěl letadlem. V roce 1974 šel Leland do důchodu a toho roku trávili s Iris zimu v Arizoně. Don a Wendy odvezli Kurta do Seattlu, posadili ho do letadla, Leland na něj počkal v Yumě a pak zamířili do jižní Kalifornie. Během dvou bláznivých dní navštívili Disneyland, Knotts Berry Farm a filmové ateliéry. Kurt byl u vytržení a v Disneylandu se dožadoval třikrát téže jízdy „Za piráty Karibiku“. V Knotts Berry Farm se odvážil na obří horskou dráhu, a když z ní slezl, obličej měl bledý jako stěna. Leland se zeptal, „Už nechceš?“ a Kurtovi se vrátila barva do tváří a sjel si ještě jednou. Na prohlídce filmových ateliérů se Kurt vyklonil z vlaku před žralokem z Čelistí a ostražka se hned na prarodiče obořila, „A ten blondáček radši nevysstrkuje hlavu ven, nebo mu ji ukousne.“ Kurt neposlechl a tlamu žraloka si vyfotil, když se k objektivu přiblížila na centimetry. Když se později vraceli po dálnici, usnul na zadním sedadle a prarodiče tak v tichosti mohli projet kolem Kouzelné hory, aniž by Kurt trval na tom, že se tam chce taky podívat.

Ze všech příbuzných měl Kurt nejbližší k babičce Iris. Spojovala je záliba v umění a čas od času určitý smutek. „Zbožňovali se,“ vzpomíná Kim. „Myslím, že Kurt nějak vytušil, co si vytrpěla.“ Iris i Leland zažili tvrdou výchovu, poznamenala je chudoba a oběma zemřel otec při výkonu povolání. Irisin otec se otrávil jedovatými plyny v Rayonierově celulózce, Lelandův byl okresní šerif a zemřel

při náhodném výstřelu z vlastní zbraně. Lelandovi bylo patnáct, když otec zemřel. Dal se k námořnictvu a byl poslán na Guadalcanal, tam ale napadl důstojníka a byl hospitalizován na psychiatrii. Poté, co byl propuštěn, se oženil s Iris, ale bojoval s alkoholem a záchvaty zuřivosti, nejvíc v době, kdy se jim narodil třetí syn, Michael, který však byl retardovaný a zemřel v šesti letech v nějakém ústavu. „V pátek večer dostával výplatu a přišel pak domů opilý,“ vybavuje si Don. „Maminku zbil. Mě taky. Zbil babičku i jejího přítele. Jenže takhle to tenkrát bývalo všude.“ Když byl Kurt malý, Leland se už uklidnil a v nejhorším případě jen sprostě nadával.

Když ho nemohli hlídat Leland s Iris, postaral se o Kurta někdo z mnoha sourozenců Fradenburgových. Tři tety bydlely nejdál čtyři bloky odtud. Donův mladší bratr Gary také občas dostal Kurta na starost a při jedné takové příležitosti si Kurt udělal výlet zpátky do nemocnice. „Zlomil jsem mu pravou ruku,“ vzpomíná Gary. „Ležel jsem na zádech a vyhazoval ho nohama do vzduchu.“ Kurt byl velice živé dítě a na to, že pořád někde poskakoval, se příbuzní až divili, že si toho nepolámal víc.

Zlomená ruka se zahojila a zranění Kurta nijak neodradilo od sportování. Don ho odmalička podporoval v baseballu a kupoval mu míče, pálky a rukavice podle potřeby. Jako dítě využíval Kurt pálky spíš jako bicího nástroje, ale časem se do sportu zapojil, nejdřív na dvoře a potom začal hrát v družstvu. V sedmi se už poprvé dostal do družstva Malé ligy. Trénoval ho táta. „Nebyl to nejlepší hráč, ale nebyl špatný,“ říká Gary Cobain. „Měl jsem dojem, že se mu moc hrát nechtělo. Myslím, že hrál kvůli tátovi.“

Baseball byl příkladem toho, jak se Kurt snažil Donovi vyhovět. „Kurt s tátou dobře vycházel jako malý,“ vzpomíná Kim, „jenže pak už se ani trochu nechoval podle tátových představ.“

Don i Wendy se vyrovnávali s rozdílem mezi dítětem vysněným a skutečným. Oběma bylo v dětství něco odepřeno a chtěli si to vynahradit, když se narodil Kurt. Don toužil po takovém vztahu otce

a syna, jaký mezi ním a Lelandem nikdy nefungoval. Domníval se, že takového pouta docílí společným sportováním. Kurt sportoval rád, hlavně když u toho otec nebyl, ale intuitivně si se sportem spojoval otcovu lásku, jako by tím u něj stoupl v ceně. Účastnil se, ale nedobrovolně.

Kurt chodil do druhé třídy, když se rodiče a učitel usnesli na tom, že jeho nevyčerpatelná energie může být chorobná. Po poradě s Kurtovým dětským lékařem mu ze stravy vyloučili karoten. Zlepšení nenastalo, a tak se mu rodiče snažili omezit přísun cukru. Nakonec mu lékař předepsal ritalin a Kurt ho užíval tři měsíce. „Byl hyperaktivní,“ vzpomíná Kim. „Mlátíl sebou o zeď, hlavně když v sobě měl nějaký cukr.“

Jiní příbuzní měli zato, že Kurt trpí syndromem nadměrné aktivity a poruchy soustředění (NAPS). Mari vzpomíná, jak šla jednou ke Cobainovým na návštěvu a Kurt pobíhal po okolí, mlátil do pochodového bubínku a ječel z plných plic. Mari vešla dovnitř a povídá sestře, „No co to, prosím tě, dělá?“ „Já nevím,“ řekla na to Wendy. „Nevím, co mám udělat, aby toho nechal. Už jsem zkusila všechno.“ Wendy si tenkrát myslela, že si Kurt takhle vybíjí přebytek klukovské energie.

Dávat Kurtovi ritalin bylo v roce 1974 sporné rozhodnutí. Někteří vědci již tehdy namítali, že v dětech vyvolává Pavlovův reflex a zvyšuje pravděpodobnost pozdější závislosti. Jiní věřili, že když se dětská hyperaktivita neléčí, sáhnou děti později při vlastní léčbě po nelegálních prostředcích. V rodině se objevilo mnoho různých názorů na Kurtovu diagnózu a na to, jestli mu ta krátkodobá léčba pomohla, nebo uškodila. Kurt se však později svěřil Courtney Love, že ten lék u něj hrál důležitou roli. Courtney jako malá také brala ritalin a připouštěla, že se o něm s Kurtem často bavili. „Když vám jako dítěti dávají lék, po kterém je vám fajn, kam to asi povede, až vyrostete?“ ptala se Courtney. „Jako dítěti vám to připadá opojné. Nezůstala by ve vás taková vzpomínka?“

V únoru roku 1976, přesně týden po Kurtových devátých narozeninách, oznámila Wendy Donovi, že se chce rozvést. Sdělila mu to ve všední den večer, odfrčela ve svém camaru a nechala ho, a to vysvětlí dětem sám. V tom Don nijak nevyňikal. Přestože se jejich manželské šarvátky za poslední půlrok zhoršovaly, Wendyno prohlášení Dona i zbytek rodiny zaskočilo. Don zaujal odmítavý postoj a uzavřel se do sebe. O mnoho let později se v kritických situacích úplně stejně choval jeho syn. Wendy byla vždycky výrazná osobnost a občas trpěla záchvaty vzteku. Don přesto nečekal, že by chtěla rozbít rodinu. Nejvíc si stěžovala na to, že se Don soustavně věnuje sportu. Dělal rozhodčího a trenéra, a navíc hrál za několik týmů. „Já jsem v duchu nemohl uvěřit, že by to udělala,“ svěřil se Don. „Tenkrát se lidé tolik nerozváděli. Já jsem to taky nechtěl. Jenže ona zůstat nechtěla.“

Prvního března se odstěhoval právě Don, pronajal si pokoj v Hoquiamu. Doufal, že Wendy přejde vztek a manželství vydrží, a zaplatil nájem jen na týden dopředu. V rodině našel Don sám sebe a v roli otce měl poprvé v životě dojem, že ho někdo potřebuje. „Myšlenka na rozvod ho zdrtila,“ vzpomíná Donův nejlepší kamarád Stan Targus. Rozchod nebyl jednoduchý, protože Dona měli ve Wendyině rodině moc rádi, hlavně Wendyina sestra a její manžel Clark, kteří bydleli blízko Cobainových. Někteří sourozenci se jen tiše divili, jak se chce Wendy bez Dona uživit.

29. března obdržel Don předvolání k soudu a „Žádost o rozvedení manželství“. Následovala řada právních dokumentů, na něž Don opakovaně nereagoval v zoufalé naději, že si to Wendy ještě rozmyslí. Devátého července rozhodl soud v jeho nepřítomnosti, nebo na Wendyinu žádost neodpověděl. Téhož dne bylo ustanoveno konečné rozdělení majetku, dům připadl Wendy a Don získal zadržovací právo ve výši 6500 dolarů splatných v případě, že by se dům prodal, Wendy se znovu provdala, nebo kdyby Kim dosáhla osmnácti let. Donovi připadla pultunová dodávka Ford z roku 1965,

Wendy si směla ponechat rodinné camaro z roku 1968.

Děti byly svěřeny do matčiny péče a Don měl měsíčně přispívat 150 dolary na každé z nich plus hradit léčebné výlohy. Děti mohl „navštěvovat v rozumné míře“. Protože šlo o maloměstský soudní dvůr sedmdesátých let, podmínky návštěv se nijak blíže neurčovaly a domlouvaly se neformálně. Don se přestěhoval k rodičům do montovaného domku v Montesanu. Stále doufal, že si to Wendy rozmyslí, dokonce i potom, co podepsali všechny konečné dokumenty.

Wendy si z toho nic nedělala. Jakmile s něčím skoncovala, už ji to nezajímalo, a nic ji nemohlo zajímat méně než Don. Rychle se seznámila s pohledným přístavním dělníkem Frankem Franichem, který vydělával dvakrát víc než Don. Frank byl často vzteklý a agresivní a Wendy si libovala v tom, že si záš vybíjel na Donovi. Když třeba poslali Donovi nový řidičák omylem na Wendyinu adresu, někdo obálku otevřel, natřel na Donovu fotku fekálie, obálku znovu zalepil a poslal Donovi. To nebyl rozvod, byla to válka plná nenávisti, zloby a odplaty jako při nějaké vendetě.

Kurt tohle všechno vnímal jako citový holokaust. Nic tolik neovlivnilo utváření jeho osobnosti. Jako mnohé děti si rozvod rodičů vyčítal. Podstata sporů před ním bezprostředně zůstala utajená, nechápal, proč se rodiče rozešli. „Myslel si, že to způsobil on a dával vinu sám sobě,“ domnívá se Mari. „S hrůzou pozoroval, jak se mu všechno, v co věřil, bezpečí, rodina a zájem o něj samého, před očima mění.“ Než by dával najevo, co ho trápí a bolí, uzavřel se do sebe. Tenkrát v červnu napsal Kurt na zeď ve svém pokoji: „Nenávidím mámu, nenávidím tátu. Táta mámu nenávidí, máma tátu nenávidí. A mně je z toho ze všeho tak nanic.“ Tohle napsal kluk, který byl jako nemluvně fixován na rodiče natolik, že se snažil neusnout, jak psala Mari sedm let předtím v domácím úkolu, protože „chce být pořád s nimi.“ A teď o tátu a mámu, nikoli vlastní vinou, přišel. Iris Cobainová jednou označila rok 1976 za

„Kurtův očištec“.

Pro Kurta to bylo náročné i fyzicky. Mari si vybavuje, že byl tenkrát v nemocnici – Kurtova matka před ní zmínila, že to bylo kvůli tomu, že málo jedl. „Vzpomínám si, že byl v deseti letech v nemocnici kvůli podvýživě,“ uvedla. Kamarádům Kurt vyprávěl, že musel vypít baryum a že mu rentgenovali žaludek. Je možné, že nešlo o podvýživu, ale o první příznaky žaludečních potíží, kterými později trpěl. Jeho matka měla ve dvaceti žaludeční problémy krátce poté, co se Kurt narodil, a když se objevily bolesti břicha u něj, předpokládalo se, že jde o stejný druh podráždění. V době kolem rozvodu rodičů měl Kurt také škrábání v oku. Rodina měla za to, že to souvisí se stresem, což byla zřejmě pravda.

Rodiče se rozváděli a život postupně dospívajícího kluka pokračoval dál se všemi problémy, které přinášel. Když šel do čtvrté třídy, začal si uvědomovat rozdíl mezi kluky a dívkami, a uvědomovat si sociální postavení. V červenci otiskli v Aberdeen Daily World jeho fotku, když jejich baseballové mužstvo po čtrnácti vítězstvích a jediné prohře vyhrálo Aberdeenskou dřevařskou ligu. O další zážitek toho léta se postaralo černé kotě, které se toulalo po okolí a Kurt si ho vzal domů. Bylo to jeho první domácí zvíře a říkal mu Puff.

Tři měsíce po rozvodovém řízení vyslovil Kurt přání bydlet s otcem. Přestěhoval se za Donem, Lelandem a Iris do montovaného domku, ale už brzy na podzim si otec a syn přes ulici pronajali domek vlastní a menší. O víkendech chodil Kurt na návštěvu k Wendy, Kim a Puffovi.

Život s otcem vyřešil Kurtovy citové problémy, byl zas středem pozornosti, jedináček. Don se po rozvodu cítil provinile a zahrnoval Kurta materiálními věcmi, koupil mu minikolo Yamaha Enduro-80, na které se ostatní chodili dívat. Tenkrát na podzim se s Kurtem seznámila Lisa Rocková, která bydlela pár bloků odtud: „Kurt byl tichý a moc milý. Pořád se usmíval. Trochu se styděl. Bylo tam

takové hřiště a tam on jezdil na tom minikole, a já vedle něj na kole.“

Lisa si všimla, že je Kurt „tichý“, tohle slovo lidé často používali, když ho popisovali jako dospělého. Dokázal sedět mlčky celé hodiny, aniž by měl potřebu prohodit slovo. Kurt a Lisa měli narozeniny tentýž den, a když jim bylo deset, uspořádali u Lisy společnou oslavu. Kurt se zúčastnil rád, a přesto se cítil nejistě a zájem ostatních mu nebyl příjemný. Ve čtyřech letech se ničeho nebál, v deseti byl překvapivě bázlivý. Od rozvodu rodičů se držel zpátky, vždycky čekal, až co udělá ten druhý.

S příchodem Kurtovy puberty se otec ujal role vzorného rodiče. Po škole čekal Kurt u prarodičů, až se Don vrátí z práce, a zbytek dne trávili spolu. Kurt měl radost, že může dělat, co po něm Don chce, i když to byl třeba sport. Po baseballu občas zašli na večeri do jedné místní hospody. Vychutnávali si jeden druhého, ale přesto oba postrádali zbytek rodiny – jako by přišli o ruku. A i když bez ní dokázali žít, pořád na ni mysleli. Měli se teď rádi víc než kdy předtím nebo potom, ale jeden i druhý byli pořád zoufale sami. Ze strachu, že by mohl otce ztratit, si Kurt vynutil slib, že se Don znovu neožení. Don mu slíbil, že už budou pořád spolu.

Během zimy 1976 přestoupil Kurt na Beacon Elementary School v Montesanu. Školy tam byly menší než v Aberdeenu a jak si Kurt během týdnů přivykal, zjistil, že je oblíbený, což se mu předtím nestávalo, a získal dřívější sebejistotu. Navzdory zdánlivé bezstarostnosti nemohl zapomenout na hořkou skutečnost: „Bylo poznat, že se rozvodem rodičů trápí,“ vzpomíná si spolužák Darrin Neathery.

Když šel Kurt na podzim roku 1977 do páté třídy, byl už v „Montu“, jak se mezi místními městu říkalo, známá firma. V malé škole ho všichni znali a většinou ho měli rádi. „Byl to hezký kluk,“ říká John Fields. „Byl chytrý a všechno se mu dařilo.“ Kurtovy světlé vlasy a modré oči přitahovaly pozornost dívek. „Nepřeháním, když

řeknu, že byl skoro nejoblíbenější,“ poznamenává Roni Toyrová. „Měli jsme partu asi patnácti lidí, co jsme se kamarádili, a Kurt patřil mezi nás. Byl opravdu sladký, ty světlé vlasy, velké modré oči a pihatý nos.“

Za přitažlivým zevnějškem se skrýval zápas o vlastní identitu, který získal další rozměr, když si Don v říjnu 1977 našel známost. Tu první ženu, se kterou se Don seznámil, Kurt neměl rád, a tak ji otec nechal. Desetiletý narcisista nechápal, proč by měl otec vyhledávat společnost dospělých a proč si nevystačí jenom s ním. Na konci podzimu se Don seznámil s Jenny Westbyovou, která měla dvě děti z rozvedeného manželství: dceru Mindy, o rok mladší než Kurt, a syna Jamese, mladšího o pět let. Od začátku to vypadalo na rodinnou známost a na první schůzce vzali děti na výlet kolem jezera Sylvia. Kurt se k Jenny a dětem choval hezky a Don si myslel, že má vyhráno. A oženil se.

Kurt měl Jenny ze začátku rád. Věnovala mu ženskou pozornost, kterou dosud postrádal. Hezký vztah k nevlastní matce přehlušil vnitřní spor: když mu na ní bude záležet, zradí své city k vlastní matce a „skutečné“ rodině. Kurt si stejně jako otec usmyslel, že rozvod je jen dočasná záležitost, sen, který pomine. Jeho představu rozbil otcův druhý sňatek a náhle stísněný domov. Don nebyl muž mnoha slov a vlivem minulosti se mu o tom, co cítí, mluvilo jen těžko. „Říkal jsi, že už se neoženíš,“ namítal Kurt. „No, víš, Kurte, věci se mění,“ odpověděl na to otec.

Jenny se snažila Kurtovi přiblížit, ale marně. „Ze začátku nás měl všechny rád,“ říká Jenny. Později Kurt stále připomínal otcí jeho slib, že se neožení, a choval se odtažitě. Don a Jenny se to snažili napravit a věnovali Kurtovi nejvíc pozornosti. Nechali ho jako prvního rozbalovat dárky a nenutili ho doma pomáhat. Drobné ústupky ještě umocnily Kurtův citový odstup. S nevlastními sourozenci si občas rád hrával, ale také je trápil, vysmíval se Mindy kvůli předkusu a zlomyslně před ní napodoboval, jak mluví.

Situace se trochu zlepšila, když se rodina přestěhovala do vlastního domu na Fleet Street South 413 v Montesanu. Kurt dostal svůj pokoj s kulatými okny jako na lodi. V lednu 1979 se Jenny narodil syn Chad. Najednou se o otcovu přízeň, která dřív patřila jen Kurtovi, ucházely dvě další děti a nevlastní matka s malým děčkem.

Kurt měl úplnou volnost v místním parku, v uličkách a na hřištích. Město bylo tak malé, že se ani nemuselo jezdit autem, baseballové hřiště bylo dva bloky daleko, škola hned za rohem a ke všem kamarádům to bylo pěšky kousek. Ve srovnání s Aberdeenem se Monte podobalo městu z nějaké hry Thorntona Wildera, taková jednodušší a přátelštější Amerika. Středeční večery patřily u Cobainů rodině. Hrály se stolní hry, třeba indické pachisi, nebo monopoly, a Kurt měl tyhle večery nade všechno rád.

Peněz nebylo nazbyt, takže o prázdninách se jezdilo tábořit do přírody. Když se chystali vyjet, byl Kurt vždycky první v autě. Kim jezdila na výlety s nimi, dokud se Don a Wendy nepohádali, jestli bude Don za prázdniny platit menší výživné. Kim už potom otce a bratra moc nevidala. Kurt jezdil za matkou o víkendech, jenže místo příjemných shledání se jitřily staré rány. Don a Wendy se k sobě nechovali zrovna zdvořile, a výlet do Aberdeenu znamenal spíš vyslechnout si hádku rodičů o plán návštěv. Jeden víkend byl ještě o něco smutnější: milovaný Puff utekl a už se nevrátil.

Jako každé dítě potřeboval Kurt svůj režim, a v tom mu rodinné večery vyhovovaly. Na druhou stranu ho tohle drobné zpestření znervózňovalo. Toužil se přiblížit rodině a zároveň se obával, že se kvůli tomu bude muset vzdát volnosti pohybu. Byl zrovna v tom pubertálním stádiu, kdy se dospívající kluk snaží být jiný než rodiče a hledá sám sebe. Jenže Kurt se ještě nesmířil se ztrátou vlastního rodinného hnízda, a i když chtěl odejít, zároveň se toho bál. Rozporuplné pocity řešil tím, že se od Dona a Wendy citově oprostil. Namluvil sám sobě a kamarádům, že rodiče nenávidí, a

těmi jedovatými řečmi omlouval svůj odmítavý postoj k nim. Odpoledne se s partou potloukal po ulicích a vykládal, jak příšerné má rodiče, a večer se připojil k rodině a jako jediný nechtěl, aby společný večer skončil.

Se svátky to bylo složité. Na Den díkůvzdání a na Vánoce 1978 Kurt pendloval mezi šesti domácnostmi. Jenny měl zároveň rád, žárlil na ni a nevěřil jí, Wendyin přítel Frank Franich v něm vyvolával jenom vztek. Wendy začala hodně pít a v opilosti byla ještě jízlivější. Frank jí jednou zlomil ruku, Kim byla tenkrát doma a všechno viděla. Wendy pak odvezli do nemocnice, a když se uzdravila, odmítla uhradit léčebné výlohy. Její bratr Chuck Franichovi domlouval, jenže Wendy na Frankovi visela a nedala si říct. Tenkrát si leckdo myslel, že Wendy s Frankem žije, protože ji finančně podporuje. Po rozvodu šla Wendy do práce, prodávala v aberdeenském obchodním domě Pearson's, ale takový luxus jako kabelovou televizi si mohla dovolit jen díky Frankovu platu přístavního dělníka. Než se objevil Frank, dlužila Wendy tolik peněz za nájem, že jí skoro odstříhli elektriku.

V jedenácti byl Kurt malý a vyzábělý, ale před nikým si nepřipadal slabší a neschopnější než před Franichem. Matku ochránit nedokázal, s hrůzou pozoroval jejich výstupy, bál se o její život a možná i o svůj. Litoval ji a nenáviděl za to, že ji musí litovat. V dětství viděl v rodičích bohy, teď se z nich staly padlé idoly, byli to falešní bohové a nedalo se jim věřit.

Tyhle vnitřní rozpory se začaly projevovat v Kurtově chování. Dospělým odmlouval, domácí práce odmítal, a přes malý vzrůst týral jednoho spolužáka do takové míry, že poškozený odmítal chodit do školy. Vložili se do toho učitelé i rodiče a nikdo nechápal, proč je takový roztomilý kluk najednou tak zlý. Když už nevěděli, kudy kam, vzali Don a Jenny Kurta nakonec do poradny. Pokusili se o rodinnou terapii, ale Don a Wendy se nikdy nedokázali sejít na jedné schůzce. Terapeut nicméně strávil s Kurtem několik sezení a

došel k závěru, že chlapec potřebuje jedinou rodinu. „Řekli nám, že jestli s náma zůstane, musí nám ho svěřit do péče, aby věděl, že patří do rodiny,“ vybavuje si Jenny. „Naneštěstí to mezi Donem a Wendy, jak se o tom začali bavit, vyvolalo jen další spory.“

Don a Wendy teď byli rozvedeni už několik let, ale pořád se nesnášeli a ten vztek přenášeli i na děti. Wendy si prožila těžké léto. Její otec Charles Fradenburg zemřel na náhlou srdeční zástavu deset dní po jednašedesátých narozeninách. Wendyina matka Peggy byla vždycky samotářská a Wendy se obávala, že se teď matka ještě víc stáhne do ústraní. Peggy se možná chovala podivně následkem hrůzné příhody z dětství: když jí bylo deset, Peggyin otec se před celou rodinou bodl do břicha. Sebevražedný pokus přežil a byl převezen do té washingtonské psychiatrické léčebny, kde prodělala šokovou terapii herečka Frances Farmerová. Tomu zranění podlehl o dva měsíce později – když nebyl pod dozorem, bodnou ránu si potřhal. Jako většina rodinných tragédií se duševní choroba Kurtova pradědečka probírala jen šeptem.

Ani rodinné krize Fradenburgových nepřiměly Dona a Wendy k tomu, aby sdíleli smutek. Rozhovory o Kurtovi končily jako každá konverzace hádkou. Wendy nakonec podepsala prohlášení, kde se psalo: „Veškerá péče, podpora a dozor nad řečeným dítětem je v plné odpovědnosti Donalda Lelanda Cobaina.“ 18. června 1979, bez tří týdnů po třech letech od Donova a Wendyina rozvodu, byl Kurt svěřen do Donovy péče.

Řízek měsíce

**Montesano, Washington
červenec 1979 – březen 1982**

*Jeho oblíbené jídlo a pití
je pizza a cola.*

*Jeho oblíbené úsloví
je „omluvte se“.*

– z portrétu pro Puppy Press.

V září 1979 začal Kurt chodit do sedmé třídy na Nižší střední škole v Montesanu. Byla to důležitá změna a škola začínala hrát v jeho životě významnější roli. Od páté třídy chodil na hudební hodiny a v sedmičce už hrál na bicí ve školní kapele. Před kamarády se úspěch snažil zlehčovat, ale sám mu přišel na chuť. Nejvíc zkoušel napodobovat bicí pochodových kapel a malých orchestrů, učil se party na rytmičák a kotel z písní jako „Louie, Louie“ a „Tequila“. Jejich kapela hrála do pochodu málokdy, většinou se objevovala na shromážděních a basketbalových zápasech, a Kurt nevynechal jedinou příležitost být při tom.

Ředitel kapely Tim Nelson si na Kurta vzpomíná jako na „obyčejného, nevýrazného studenta hudby. Nebyl nijak výjimečný, ale nebyl ani nešikovný.“ Toho roku se v „Lesní ročence“ objevila Kurtova fotka, na které hraje na malý bubínek na jakémsi shromáždění. Je ostříhaný na páže a vypadá tam trochu jako malý Brad Pitt. Oblečení má skoro slušňácké, klasické zvonové džíny Hash, pruhaté rugbyové triko Izod a sportovní boty Nike. Oblékal se jako všichni dvanáctiletí kluci, přestože byl na svůj věk trochu menší a drobnější.

Ve škole patřil Kurt mezi oblíbené, v roce 1979 byl jeho portrét vybrán do rozmnožovaných školních novin Puppy Press z 26. října. Článek se jmenoval „Řízek měsíce“ a stálo v něm:

Kurt je sedmák z naší školy. Má blond vlasy a modré oči. Říká, že škola je v pohodě. Nejradši je ve školní kapele a má rád pana učitele Heppa. Jeho oblíbené jídlo a pití je pizza a cola. Jeho oblíbené úsloví je „omluvte se“. Jeho oblíbená písnička je „Don't Bring Me Down“ od E. L. O. a má rád rockovou skupinu Meatloaf. Jeho oblíbený televizní pořad je „Taxi“, oblíbený herec Burt Reynolds.

Úsloví „omluvte se“ byl upravený výrok Steva Martina „omluvte mě“. To odpovídalo Kurtovu hořkému, sarkastickému smyslu pro humor – Kurt s oblibou pozměňoval něčí výroky a kladl absurdní

řečnické otázky; představte si dospívajícího Andyho Rooneye. V tomto duchu třeba u ohně křičel, „Jak můžete ničit tak dokonalý oheň kouřem?“ Jako malý kluk se ve společnosti dospívajících mužů snažil přežít tak, že všechno obrátil v žert a případné utiskovatele přechytračil.

Kurt se celé hodiny dokázal dívat na televizi. Neustále kvůli tomu bojoval s Donem a Jenny, kteří chtěli, aby čas strávený před obrazovkou omezil. Kurt vyváděl a žadonil, aby ho nechali. Když mu to zakázali, sebral se a šel na návštěvu za nejlepším kamarádem Rodem Marshem, který bydlel ve vedlejší bloku, a díval se na televizi tam. V čase vysílání „Saturday Night Live“ měl sice už spát, ale málokterý týden pořad neviděl, a v pondělí pak ve škole imitoval nejlepší gagy. Také rozpustile napodoboval Latku, postavu, kterou hraje Andy Kaufman v „Taxi“.

V létě Kurt odešel z Malé ligy a v zimě se přihlásil do juniorského univerzitního týmu zápasníků. Otec z něj měl radost, chodil na všechny zápasy a donekonečna se Kurta vyptával, jak si vede. Tým vedl učitel kreslení Kinichi Kanno a Kurt se k němu přihlásil také proto, aby s ním mohl trávit víc času. Kanno byl pro Kurta mužský vzor, který rozvíjel jeho tvořivost, a Kurt se naopak stal Kannovým oblíbencem. Na Halloween se na obálce časopisu Puppy Press objevila jedna Kurtova kresba. Byl na ní maskot Montesana, buldok, jak vysypává košík s dárky na psí boudu. V cobainovském stylu se mezi sladkostmi objevila plechovka piva. Toho roku Kurt vytvořil vánoční přání s perokresbou malého rybáře, kterému se háček zasekl do zad. Ten obrázek by mohl být mezi většinou vánočních přání od Hallmarku. Spolužačka Nikki Clarková si pamatuje, že Kurtovy kresby byly „vždycky moc pěkné. Pan Kanno mu nikdy nemusel pomáhat, Kurt kreslil jako pokročilí studenti.“ Kurt sahal po tužce nejen v hodinách kreslení, vzpomíná Nikki. „Pořád něco při hodině čmáral.“

Většinou to byla auta, nákladáky a kytary, Kurt ovšem začal

vytvářet i neumělou pornografií. „Jednou mi ukázal, co nakreslil,“ říká spolužák Bill Burghardt, „byl to úplně dokonalý obrázek vagíny. Zeptal jsem se, „Co to je?“ a on se rozesmál.“ Tenkrát Kurt nemohl vagínu odnikud znát, leda z knížek nebo z pánských časopisů, které si kluci mezi sebou půjčovali. Pak se Kurt soustředil na Satana a kreslil si ho do sešitu při každé hodině.

V sedmé třídě chodil Kurt s Roni Toyrovou, ale byla to jen první nevinná známost, ze které nic nebylo. Kurt jí věnoval obrázek, který je měl pevněji spojit. „Do školy s námi chodily děti, které určitě měly problémy, nebo neměly kamarády, ale on mezi ně nepatřil,“ podotýká Roni. „Lišil se jedině v tom, že byl tišší než většina dětí. Ne, že by se stranil, byl prostě tichý.“

Doma to bylo právě naopak. Hlasitě si stěžoval na všechno, co mu ze strany Dona a Jenny nepřipadalo fér. Druhé manželství s dětmi funguje dokonale jen málokdy, v tomhle případě to ovšem byla choulostivá záležitost. V rodině zaznívaly znepokojivé otázky, jestli někoho upřednostňovat nebo být spravedlivý. Kurt si neustále na něco stěžoval a Don se kvůli tomu hádal s Jenny. S Wendy se následně handrkovali o návštěvy dětí a výživné. Don si stěžoval, že Wendy hned na Kim naléhá, aby otci zavolala, jakmile se šek s výživným by jen o den opozdí.

Ke konci sedmé třídy zavolala Cobainovým školní lékařka a rodičům oznámila, že Kurt má vadné držení těla na hranici skoliózy. Don a Jenny ho vzali k lékaři a ten po důkladné prohlídce konstatoval, že Kurt podobným syndromem netrpí. Měl prostě delší ruce než většina dětí stejného věku, a tím se předchozí výsledky zkreslily. To však Wendy neuklidnilo. Podivným rodinným dorozumíváním, které fungovalo jako nezdařilá dětská hra na telefonování, se někde doslechla, že Kurt má skoliózu. Byla zděšena, že s tím Don nic nedělá a na Kurta nikdo pořádně nedbá. Kurt se rozhodl matčině diagnóze uvěřit a později tvrdil, že měl „na střední škole lehčí skoliózu“. Ačkoli se jeho tvrzení rozchází se skutečností,

Kurt ho použil jako důkaz toho, jak ho otec zanedbával.

Jako mnohé děti z rozvedeného manželství Kurt své rodiče mistrně rozeštvával. V roce 1980 pracovala Wendy v Montu na okresním úřadě a Kurt za ní po škole často chodil, jen aby jí informoval o dalších útrapách, které mu Don a Jenny připravili. Když se situace zhoršila, Kurt žil v naději, že si ho matka vezme zpátky. Ta ale tenkrát měla dost svých starostí s Frankem Franichem. Svěřila se Kurtovi, že kdyby viděl, jak to u nich doma nefunguje, byl by rád za to, co má. Když na to Kurt a Kim po letech přivedli řeč, máma na to řekla: „Ty, Kurte, ani netušíš, jaké to bylo. To bys skončil v pasáku nebo ve vězení.“

Kurt před matkou soustavně poukazoval na to, že Jenny dává doma přednost svým dětem. Když dostali Mindy a James dárky od Jennyina bývalého muže, Kurt žárlil. Domníval se, že kdykoli je za něco trestán, je to proto, že není Jennyin vlastní syn. Vykládal kamarádům, že ji nenávidí, stěžoval si, jak vaří, a tvrdil, že mu dává limonádu na příděl. Prohlašoval, že Jenny „přes tři pokoje slyší, že si otevřel plechovku pepsi,“ a k obědu si může dát „jen jeden sendvič se dvěma plátky šunky Carl Buddig a dvě Babiččiny sušenky.“

Leland Cobain napomínal Dona, že je podle něj vůči Kurtovi zaujatý. „Na stole bylo třeba ovoce a Mindy a James mohli klidně jít, vzít si jablko a sníst ho. Kurt si taky pro jedno šel, a Don mu začal nadávat.“ Leland si domýšlel, že se Don bojí, aby ho Jenny neopustila jako Wendy. Proto straní jí a jejím dětem. Don připouštěl, že Kurta musel trestat častěji než Jennyiny děti, ale namítal, že za to může Kurtova povaha, že on nikoho neupřednostňuje. Měl ale opravdu strach, že ho Jenny opustí, kdyby s Kurtem byly potíže. „Bál jsem se, že by to mohlo dospět až k tomu ‚buď půjde on, nebo ona,‘ – a já ji nechtěl ztratit.“

S vlastními a nevlastními sourozenci začal Kurt lépe vycházet, když byl starší. Měl rád nemluvnata a nevlastního bratra Chada přímo zbožňoval. Mindy popichoval, ale když neměli školu, dokázal

si s ní celý den hrát. Zato když se spolužáci bavili o jejich rodině – několika klukům se Mindy líbila – rychle je opravil, aby neříkali „sestra“. Řekl o ní, „to není moje sestra, ale dcera novy ženy mýho táty.“ Říkal to, jako by pro něj byla nějaká přítěž, se kterou se musí vyrovnat.

S Jamesem vycházel líp, možná proto, že ho mladší chlapec nepřevyšoval. James dělal pákaře v družstvu, za které Kurt hrál, a když mu jiný kluk dal pěstí, Kurt se do toho vložil a útočníka zahnal. Oba taky měli rádi filmy. V létě jezdili s rodinou do kina drive-in se dvěma plátny. Don a Jenny řídili každý jedno auto, děti zavezli na film mládeži přístupný a jeli se dívat na film pro dospělé na druhém plátně. Kurt Jamese poučil, že lepší než koukat na další komedii s Donem Knottsem by bylo jít na záchod, stoupnout si hned za promítací kabinu a dívat se na film pro dospělé, třeba Heavy Metal, ten Kurt miloval. Kurta bavilo líčit nevlastnímu bratrovi filmy, které už viděl. Rok předtím se díval na Blízka setkání třetího druhu a uměl odříkat všechny dialogy. „U večere si hrál s bramborovou kaší a stavěl z ní tu horu z toho filmu,“ vybavuje si James.

Ve čtrnácti, v roce 1981, začal Kurt točit vlastní krátké filmy kamerou Super-8, kterou měl po rodičích. Jedno z prvních děl byla důmyslná krádež Války světů Orsona Wellese zachycující přistání mimozemšťanů – ty Kurt uhnětl z hlíny – u Cobainů na dvorku. Pak ten film pustil Jamesovi a úspěšně se kloučkovi snažil namluvit, že jejich dům obsadili mimozemšťani. Další film, který vznikl v roce 1982, odhaluje mnohem temnější stránku Kurtovy duše. Nazval ho Kurt páchá krvavou sebevraždu a před kamerou, kterou držel James, předváděl, že si řeže zápěstí o hranu napůl rozříznuté plechovky od zázvorové limonády. Ve filmu nechybí zvláštní efekty ani falešná krev, Kurt dramaticky přehrává závěrečnou scénu vlastního konce a podává výkon, který musel vidět někde v němém filmu.

Tak děsivý film v rodičích ještě posiloval určité podezření, s

jakým nahlíželi do tmavých zákoutí Kurtovy duše. „To přece nebylo normální,“ argumentuje Jenny, „od samého začátku neuvažoval normálně, byl nevyrovnaný.“ S klidem dokázal probírat věci, které většinou chlapců jeho věku naháněly hrůzu: vraždu, znásilnění, sebevraždu. Nebyl jediný kluk na světě, který přišel s tím, že se zabije, ale ledabylost, s jakou o tom žertoval, kamarády značně zarážela. Jednou šli s Johnem Fieldsem domů ze školy a Fields Kurtovi povídá, že by měl být malíř, a Kurt nenuceně prohlásil, že má jiné plány: „Bude ze mě hudební superhvězda, zabiju se a shořím v plamenech slávy,“ řekl. „No, Kurte, tohle je ta nejblbější věc, jakou jsem kdy slyšel, takhle nemluv,“ zlobil se Fields. Ale Kurt trval na svém: „Ne, já chci být bohatý a slavný a zabiju se jako Jimi Hendrix.“ Ani jeden z kluků tenkrát nevěděl, že Hendrix sebevraždu nespáchal. Fields není jediný Kurtův kamarád, který tuhle historku vypráví, takových pět dalších známých si vybavuje podobné verze toho rozhovoru, vždycky s tímž temným koncem.

Že Kurt ve čtrnácti letech mluví lhostejně o sebevraždě, nikoho z rodiny nepřekvapovalo. Kurtův prastrýc Burle Cobain, Lelandův nejstarší bratr, proti sobě v šestašedesáti letech obrátil devítku s krátkou hlavní a střelil se do břicha a do hlavy, to bylo před dvěma lety. Tělo našel Leland. Tvrdilo se, že Burle měl být obviněn ze sexuálního obtěžování. Burle nebyl tak blízký příbuzný jako jiní strýcové, ale Kurt o tom kamarádům neustále vypravoval. Občas v žertu nadhodil, že strýc „se zabil kvůli smrti Jima Morrisona,“ přestože Morrison zemřel deset let předtím.

Kurt bral celou věc s humorem, ale pro Lelanda to byla zničující rána. Rok před Burleovou sebevraždou zemřel na krvácení do mozku jeho bratr Ernest. Jeho smrt v sedmapadesáti sice nebyla formálně vedená jako sebevražda, strýc však věděl, že jestli nepřestane pít, zemře. Nenechal toho a nakonec spadl ze schodů, přivodil si aneurysma, a to zapříčinilo smrt.

Kurta neovlivnila jen tahle úmrtí. Když chodil do osmé třídy,

oběsil se před jednou základní školou nějaký chlapec z Montesana. Kurt ho znal, byl to bratr Billa Burghardta. Tělo visící na stromě našli Kurt, Burghardt a Rod Marsh cestou do školy. Půl hodiny se na něj dokázali dívat, než je nakonec vedení školy odehnalo. „Byl to nejgrotesknější zážitek v mém životě,“ vybavuje si Marsh. Soudě podle Kurtovy rodinné historie a této události, sebevražda se stala pojmem a tématem, o kterém nešlo nemluvit. Patřila spíš do toho prostředí stejně jako alkoholismus, chudoba nebo drogy. Kurt se Marshovi svěřil, že v sobě má „sebevražedné geny“.

K experimentování s drogami se Kurt dostal v osmé třídě, když začal kouřit marihuanu a brát LSD. Trávu kouřil nejdřív na večírcích, pak s kamarády a nakonec kouřil sám a denně. V devítce z něj byl regulérní hulič. Marihuana byla v Montu levná a dala se dobře sehnat, většinou z domácí produkce. Kurtovi pomáhala zapomenout na život doma. Ze společenského rituálu se vyvinulo dobrovolné anestetikum.

V době prvních zkušeností s drogou začal pravidelně chodit za školu. Když se z ní ulil s kamarády, koupili si marjánku nebo ukradli rodičům z baru pití. Jenže Kurt začal chodit za školu sám, nebo do školy přišel a po velké přestávce už byl pryč. S kamarády se vídal méně a zdálo se, že se odcizuje všemu kromě vlastního vzteku. Na Silvestra 1980 narazil Trevor Briggs na Kurta v městském parku v Montu. Seděl tam sám, houpal se na houpačce a pohvizdoval si. Trevor ho pozval k nim domů a společně se opili u televizní soutěže Dicka Clarka. Na závěr roku se zkouřili domácí trávou tak, že se oba pozvraceli.

Ještě před pár lety se Monte jevilo jako nejlepší místo, kam chodit do školy, a teď si z něj Kurt vytvořil vlastní vězení. V rozhovorech s kamarády zatracoval město i rodiče. Právě dočetl „Jako zabít ptáčka“ Harper Leeové a prohlásil, že popis toho města přesně sedí. Na začátku roku 1981 se Kurt začal ukazovat v jiném světle. Vlastně se moc často neukazoval, stále víc času trávil sám.

Doma na Fleet Street si v suterénu zařídil pokoj a nastěhoval se tam. Kamarádům líčil, že to stěhování chápe jako vyhnanství. Čas si krátil u hracího automatu z obchodáku Montgomeryho Warda, který dostal k Vánocům, měl tam věž, co mu přenechali Don a Jenny, a hromadu desek. Ve sbírce nahrávek byli Elton John, Grand Funk Railroad a Boston. Toho roku se mu nejvíc líbilo album od Journey, Evolution.

Konflikty s Donem a Jenny dospěly k bodu zlomu. Veškeré snahy rodičů začlenit Kurta do rodiny selhaly. Začal bojkotovat rodinné večery, a protože se sám cítil vnitřně opuštěný, rozhodl se opustit i rodinu. „Chtěli jsme po něm domácí práce, nic mimořádného, ale on to nedělal,“ vzpomíná Don. „Pokoušeli jsme se ho uplácet, ale když svou práci neodvedl, kapesné jsme mu sebrali. Stejně odmítal cokoli dělat. Skončilo to tím, že nám dlužil peníze. Naštval se, práskl dveřmi a zalezl k sobě.“ Přátel mu ubývalo. „Všimla jsem si, že se ho někteří kluci straní,“ říká Jenny. „Byl daleko víc doma, ale stejně nebyl s námi. Jako by se uzavřel do sebe. Byl nemluvný a mrzutý.“ Rod Marsh vzpomíná, že Kurt toho roku zabil sousedům kočku. Takový projev pubertálního sadismu byl ve výrazném rozporu s jeho pozdějším chováním. Ještě živé zvíře tenkrát pověsil rodičům do komína a smál se, když zdechlo a po domě se šířil zápach.

V září 1981 šel Kurt do prvního ročníku střední školy v Montesanu. Chtěl se zapojit a hned na podzim nastoupil do fotbalového týmu. Chytil se, přestože nebyl vysoký – to byl možná víc než co jiného důkaz, jak malá byla škola v Montesanu. Trénoval dva týdny a pak toho nechal, stěžoval si, že se tam moc nadřel. Tentýž rok také začal s lehkou atletikou. Házel diskem, což byl při jeho postavě neuvěřitelný počin, a běhal dvoustovku sprint. Nebyl to rozhodně nejlepší atlet v družstvu, hodně tréninků vynechával, ale patřil k těm rychlejším. V ročence na fotce družstva se kření proti slunci.

V únoru toho roku strýc Chuck v záchvatu velkomyslnosti Kurtovi nabídl, že si může ke čtrnáctým narozeninám vybrat buď kolo, nebo elektrickou kytaru. Pro kluka, který si do sešitu kreslil obrázky rockových hvězd, to byla snadná volba. Kurt už Donovi zničil havajskou kytaru, rozebral ji, aby se podíval, jak funguje. Kytara, kterou dostal od Chucka, nebyla o moc lepší. Levný japonský model z bazaru. Věčně se porouchávala, ale Kurtovi byla vším. Nevěděl si rady, jak na ni dát struny, a tak zavolał tetě Mari a zeptal se jí, jestli se natahují podle abecedy. Jakmile kytaru zprovoznil, nedal ji už z ruky a donesl ji ukázat do školy. „Každý se ho na ni hned vyptával,“ vzpomíná Trevor Briggs. „Potkal jsem ho tenkrát na ulici a on prohlásil, ‚Nechtěj po mně, abych na to hrál, je to rozbitý.‘“ Na tom nezáleželo, spíš než nástroj to byla součást jeho identity.

Sport také patřil k jeho identitě. Jako prvák se posunul do univerzitního mužstva v zápasení. Montesaniští Buldoci tehdy po dvanácti vítězstvích a třech porážkách vyhráli ligový šampionát, ačkoli Kurt se na tom nijak výrazně nepodílel. Vynechával tréninky i zápasy a se svou výškou byl v univerzitním družstvu ve značné nevýhodě. V juniorech před dvěma lety se zápasení bralo jako možnost se v legraci poprat. V univerzitní týmu to naopak všichni brali smrtelně vážně a na tréninku musel Kurt zápasit s kluky, kteří ho hned povalili. Na fotce z konce sezóny má Kurt pruhaté podkolenky a mezi ostatními svalovci z družstva vypadá spíš jako trenér.

Na zápasnické žíněnce sehrál Kurt jeden z nejvážnějších soubojů s otcem. V den zápasu, jak Kurt řekl, vstupoval do ringu s úmyslem vyřídit otci sedícímu za bariérou vzkaz. Později to popsál Michaelu Azerradovi: „Čekal jsem na píšťalku a prostě jsem se mu díval přímo do obličeje, a pak jsem to najednou zabalil. Spojil jsem ruce a nechal jsem se od toho chlapíka povalit.“

Kurt tvrdil, že to udělal čtyřikrát za sebou, pokaždé byl hned na

zemi, až Don znechuceně odešel. Don Cobain prohlásil, že si to Kurt vymýšlí, spolužáci si to nepamatují a namítají, že kdyby někdo schválně prohrál, kluci z družstva by se s ním nebavili, nebo by ho i zmlátili. Leland Cobain si ale vzpomíná, že mu Don po zápase řekl: „Ten hajzlík se tam prostě jen tak válel. Nebránil se.“

Kurt dovedl mistrně přehánět, takže místo skutečnosti vykládal, co sám cítil. Zřejmě to celé bylo tak, že Kurt v zápase narazil na lepšího protivníka a nechtěl se bránit. To asi stačilo, aby otce perfekcionista rozčílil. Kurtova verze příběhu a vyličení pohledu, kterým po sobě šlehli, dokazuje, jak se jejich vztah za šest let od rozvodu zhoršil. Kdysi spolu trávili každou volnou chvíli. Ten den, kdy Kurt dostal od táty minikolo, ho miloval nejvíc na světě. V téže ulici jako škola je i restaurace, kam chodívali, jen oni dva, jedna krev, rodina. Poseděli u večeře, spojeni osaměním – klouček, který si nic nepřeje víc, než aby mohl zůstat celý život s tátou, a otec, který potřebuje, aby ho měl někdo pořád stejně rád. Jenže o šest let později se do sebe otec a syn opřeli v zápase vůlí a jako soupeři ve všech slavných tragédiích měli pocit, že si nemůžou dovolit prohrát. Kurt zoufale potřeboval otce a Don chtěl být potřebný, ale ani jeden to nepřiznal.

Byla to tragédie v shakespearovském duchu. Bez ohledu na to, jak daleko se Kurt ocitl od zápasnické žíněnky, se koutkem oka pořád díval přímo na otce. Nebo, abych byl přesnější, od té chvíle, co vztah k otci od toho okamžiku prakticky zrušil, se pořád díval na jeho přízrak. Téměř deset let od chvíle, kdy se nechal porazit ve školním zápase, vypálil Kurt jako další chvat v zápase s největším soupeřem hořký text písně „Serve the Servants“: „Tolik jsem chtěl mít otce, a místo něj mám taťku“.

Kluk z plechovky párků Prairie Belt

Aberdeen, Washington
březen 1982 – březen 1983

*Nestyď se zatnout zuby
a pus se do toho.*

– Z kresleného seriálu
„Jimmy, kluk z plechovky
páreků Prairie Belt“.

V březnu 1982 Kurt z vlastní vůle opustil Fleet Street 413 a vymanil se z péče otce a nevlastní matky. Několik následujících let se potloukal v pomyslné divočině okresu Grays Harbor. Během předchozího roku pobyl na dvou místech, zato během dalších čtyř let vystřídal deset různých domů a žil v deseti různých rodinách. Ani v jediné nenašel domov.

Jeho první cesta vedla do známého rajónu za Montesaniem, k montovanému domku prarodičů z otcovy strany. Odtud mohl každé ráno jezdit autobusem do školy v Montu a pokračovat ve stejné třídě, ale i spolužáci věděli, že to pro něj bylo těžké. U prarodičů měl spřízněnou duši v milované Iris a s Lelandem si v některých okamžicích také byli blízcí. Kurt však nejvíc času trávil o samotě, což byl jen další krok k větší, hluboké osamělosti.

Jednou pomáhal dědovi vyrobit domek pro panenky, který chtěli dát Iris k narozeninám. Kurt systematicky připevňoval na střechu výtvaru miniaturní cedrové šindele. Ze zbylého dřeva nahrubo vyřezal šachové figurky. Nejdříve si nakreslil jejich tvar na kousky dřeva a pak je zručně opracoval nožem. V půli práce mu dědeček ukázal, jak se zachází s vykružovačkou. Patnáctiletého Kurta potom nechal, aby si už poradil sám, a ze dveří ho pozoroval. Chlapec vzhledl v očekávání pochvaly a Leland mu povídá: „Vedeš si dobře, Kurte.“

Jenže Leland nemluvil pořád jen hezky a Kurtovi přišlo, že to funguje jako ve vztahu otce a syna. Leland neváhal okořenit pokyny, které Kurtovi udílel, dávkou kritiky. Na Lelandovu obhajobu dlužno říci, že Kurt dokázal být skutečně otravný. Jako teenager soustavně prozkoumával, kam až může zajít, a po zkušenostech s tolika rodičovskými postavami, z nichž žádná pro něj nepředstavovala autoritu, nakonec staříky odrovnal. Rodina v něm viděla paličatého, umíněného kluka, který nemíní poslouchat dospělé ani pracovat. Vypadalo to, že základním rysem jeho povahy je nedůtklivost a lenost – na rozdíl od zbývajících členů rodiny. Dokonce i mladší

sestra Kim přispívala na domácnost roznáškou novin. „Kurt byl opravdu líný,“ říká jeho strýc Jim Cobain. „Jestli se to prostě pojilo s věkem, nebo proto, že byl v depresi, to nikdo nevěděl.“

S příchodem léta 1982 opustil Kurt Montesano a šel bydlet ke strýci Jimovi do Jižního Aberdeenu. Strýc byl překvapen, že mu Kurta svěřili. „Zarazilo mě, že by ho u mě nechali bydlet,“ vzpomíná Jim Cobain. „Tenkrát jsem kouřil trávu. Moc jsem si ho nehleděl, a to ani neříkám, co jsem sám vyváděl.“ Jim se alespoň nedopracoval k tomu, aby z něj byl přísný pedant. Byl o dva roky mladší než Don, jenže mnohem svobodomyšlnější, a měl rozsáhlou sbírku desek: „Měl jsem opravdu slušnou aparaturu a spoustu desek od Grateful Dead, Led Zeppelin a Beatles. A dočista jsem toho prcka pobláznil.“ Kurtovo největší potěšení bylo přestavovat během těch měsíců se strýcem zesilovač.

Jim a jeho žena měli ještě malou holčičku a protože neměli dost místa, požádali brzy Kurta, jestli by neodešel. Potom Kurt pobýval u Wendyiných sourozenců. „Předávali si ho dům od domu,“ vybavuje si Jim. Kurt byl v podstatě dítě s klíčem na krku. Se strýci a tetami vycházel lépe než s rodiči, jenže potřeba autority ho pronásledovala dál. Tety a strýcové nebyli tak přísní, jenže v těch uvolněnějších domácnostech se nikdo nepokoušel vytvářet rodinnou sounáležitost. Tihle příbuzní měli své starosti a trápení a na Kurta jim nezbylo místo fyzicky ani citově. Kurt si toho byl vědom.

Několik měsíců strávil Kurt u strýčka Chucka, který ho začal učit hrát na kytaru. Chuck měl kapelu ještě s jedním chlápkem, jmenoval se Warren Mason a v přístavu patřil mezi vynikající kytarové hráče. Vždycky když zkoušeli u Chucka doma – pokaždé si dávali trávu a láhev Jacka Danielse – Kurt stál v koutě a pozoroval je, visel na Warrenovi očima asi jako hladový při pohledu na karbanátkový sendvič. Jednoho dne se Chuck Warrenem zeptal, jestli by Kurta nezaučil, a tím začala Kurtova formální hudební průprava.

Kurt vyprávěl, že měli hodinu asi jednou nebo dvakrát a že se za

tak krátkou dobu dověděl všechno, co potřeboval znát. Warren si ale pamatuje, že se zácvik protáhl na měsíce a Kurt bral učení vážně – snažil se tomu věnovat celé hodiny. Nejdřív se musel Warren vypořádat s Kurtovou kytarou, spíš než na hraní se hodila na předvádění ve škole. Warren sehnal Kurtovi Ibanezku za 125 dolarů. Samotné lekce stály pět dolarů na půl hodiny. Warren položil Kurtovi otázku, kterou dával všem mladým žákům: „Jaké by ses třeba chtěl naučit písničky?“ „Stairway to Heaven,“ odpověděl Kurt. Dal už dohromady neohrabanou verzi „Louie, Louie.“ Učili se tedy „Stairway“ a pak pokročili k „Back in Black“ od AC/DC. Hodinám byl konec, když se strýc dozvěděl, jak Kurt ve škole prospívá, a začal zvažovat, jestli zvolili správný druh odpolední zábavy.

Do druhého ročníku začal Kurt chodit ještě na škole v Montu, ale po dvou měsících přešel na Weatherwax High v Aberdeenu. Na stejné škole maturovali oba rodiče, jenže navzdory rodinným kořenům a vzdálenosti od matčina bydliště, pouhých deset bloků od školy, tam Kurt nezapadl. Weatherwax byl postaven roku 1906 a zabíral tři městské bloky, skládal se z pěti oddělených budov a v Kurtově ročníku bylo 300 studentů, třikrát víc než v Montu. Kurt si všiml, že škola se dělí na čtyři skupiny lidí – šprti, atleti, slušňáci a pitomci – a on se nehodil nikam. „Aberdeen byl plný partiček,“ poznamenává Rick Gates, kluk, který také přešel z Montu na Weatherwax. „Opravdu jsme tam nikoho neznali. I když třeba oproti Seattlu byl Aberdeen zapadákov, proti Montu to byl obrovský rozdíl. Pořád jsme nechápali, kam patříme.“ Změnit ve druhém ročníku školu by v tomhle věku bylo obtížné pro každého a Kurt tím nevášně trpěl.

Zatímco v Montu byl Kurt oblíbený – slušňák kvůli tričkům Izod a atlet, protože sportoval – v Aberdeenu nezapadl nikam. Vídal se s kamarády z Montu, jenže i když za nimi jezdil skoro každý víkend, narůstal v něm pocit osamění. Ve sportu nebyl natolik šikovný, aby se ve velké škole proslavil, a tak sportovat přestal. Pochybnosti o

sobě samém, které mu zůstaly po rozpadu rodiny, a kočovný život urychlily jeho ústup do ústraní. Později Kurt často omílal historky o tom, jak ho v Aberdeenu mlátili a jak musel snášet neustálé ústrky buranů ze střední školy. Spolužáci z Weatherwaxu si ovšem na podobné konflikty nevzpomínají. Přemrštěné historky o fyzickém násilí si Kurt vymýšlel, protože se cítil emocionálně odloučený.

Alespoň jedna věc přinášela Kurtovi ve studiu úlevu. Ve Weatherwaxu běžel výborný kurz kreslení a v těchto hodinách Kurt exceloval. Učitel Bob Hunter v něm našel výjimečného studenta: „Jednak měl kreslířské nadání, a navíc ještě výbornou představitivost.“ Hunter nechával studenty během kreslení poslouchat rádio – sám byl malíř a muzikant – a podporoval jejich tvořivost. Kurt v něm našel dokonalého učitele a potvrdilo se, že stejně jako předtím pan Kanno to byl jeden z mála dospělých vzorů, ke kterým chlapec vzhlížel.

První rok na Weatherwaxu si Kurt zapsal reklamní ilustrace a základy kreslení, pátou a šestou hodinu. Jedině na tyto dvě padesátiminutové hodiny, vždycky hned po obědě, se dostával každý den. Pana Huntera svou šikovností zaujal a spolužáky občas šokoval. Když měli za úkol nakreslit karikaturu, Kurt zpodobnil Michaela Jacksona s jednou rukou v rukavici nad hlavou a druhou v rozkroku. V jiné hodině měla třída zachytit vývoj nějaké věci. Kurt nakreslil spermii měnící se v embryo. Kreslířskými dovednostmi oslnil, ale pozornost spolužáků upoutalo spíš jeho podivné uvažování. „Ta spermie nás šokovala,“ vybavuje si spolužačka Theresa Van Campová. „On uvažoval úplně jinak než ostatní. Lidi se o něm začali bavit a podívovali se, „O čem jen přemýšlí?“ Pan Hunter Kurtovi oznámil, že obrázek Michaela Jacksona by se asi na nástěnku na chodbě nehodil, a Kurt místo něj nakreslil nelichotivý obrázek Ronalda Reagana s obličejem jako rozinka.

Kurt byl kreslením vždycky posedlý a učitel ho navíc podporoval

v představě, že z něj bude malíř. Čmáranice u něj patřily k učení. Vyznal se v kreslených seriálech a učil se na nich vyprávět příběhy. Jeden ze seriálů, ke kterým se v té době vracel, byly příhody „Jimmyho, kluka z plechovky párků Prairie Belt“, pojmenované podle jednoho masného výrobku z konzervy. Příběhy zachycovaly bolestné dětství kluka Jimmyho, snadno odhalitelného Kurta, který musí vydržet s přísnými rodiči. Jedna taková barevná verze líčí v několika komiksových pruzích nepřilíš jemně příběh o Kurtových sporech s otcem. V prvním pruhu poučuje postava otce Jimmyho: „Ten olej není čistý. Cítím z něj benzín. Podej mi devítku klíč, ty hnusnej malej smrade. Jestli tu chceš s náma bejt, budeš se řídit mejma zásadama, a ty sou tak důležitý jako můj knír: poctivost, spolehlivost, obětavost, čestnost, statečnost, tvrdá disciplína, Bůh a vlast, proto je Amerika nejlepší.“ V dalším pruhu matka vykřikuje, „Porodila jsem ti syna a potratila dceru. V sedm rodičák, hrnčířskej kroužek 14,30, svíčková Stroganoff, vyvenčit psa 15,30, vyprat, jo, jo, mmm, láska, zezadu je to příjemný, mmm, miluju tě.“

Není jasné, jestli matka z kresleného seriálu má být Jenny nebo Wendy. Jisté je, že rozhodnutí přestoupit na Weatherwax znamenalo přestěhovat se zpátky k matce na East First Street 1210. Pro Kurta to byl tentýž stálý domov jako dřív, jeho pokoj v patře zůstal nedotčen a nábožně mu připomínal staré časy v úplné rodině. Sem tam tu trávil víkendy a dolepoval na zdi plakáty kapel, a některé sám kreslil. Ovšem nejlepší na jeho pokoji a životě byla kytara. Wendyin dům byl prázdnější než jindy, když se tu Kurt stavoval, a tak mohl nerušeně zkoušet. Na domácí frontě nastalo mírné zlepšení, máma se konečně zbavila Franka Franiche, jenže s Kurtem válčila pořád.

Wendy už byla jiná máma, než Kurt před šesti lety opustil. Bylo jí teď pětatřicet, ale chodila s mladšími muži a právě prožívala období, které se dá označit za krizi středního věku, kdy žena naráží výhradně na čerstvě rozvedené muže. Dost pila a v řadě

aberdeenských hospod byla stálou zákaznicí. To byl jeden důvod, proč nebyl Kurt svěřen do její péče hned poté, kdy odešel od Dona. Toho roku se Wendy začala příležitostně scházet s dvaadvacetiletým Mikem Medakem. Během prvních pár měsíců známosti se mu ani nezmínila, že má děti. Většinou byli u něj doma a Mike děti poznal až po několika měsících, co spolu chodili. „Myslel jsem si, že je svobodná,“ vybavuje si Mike. „To nebylo, jako že bysme v pátek večer čekali na hlídání. Jako kdyby žádný děti neměla.“ Wendy se od dvaadvacetiletých holek zas tak nelišila. „Vyráželi jsme do nejbližší hospody nebo tancovat. A flámovali jsme.“ Wendy si stěžovala, jak jí Franich zlomil ruku, jak to má těžké s penězi a jak si jí Don nevšímá. Jedna z mála historek o Kurtovi byla o tom, jak v pěti letech přišel do obýváku, když měli návštěvu, a předvedl Donovi erekci. Don se tvářil rozpačitě a odvedl syna pryč. Tahle příhoda se v rodině tradovala a pořád dokázala Wendy rozesmát, když ji vyprávěla.

Pro Medaka byl vztah s pětatřicítkou hlavně fyzická záležitost, viděl ve Wendy atraktivní zralou ženu, ideální partnerku, pokud se člověk nechce vázat. To chápal dokonce i Kurt v patnácti letech, a byl s tím rychle hotov. Máminy vztahy řešil s kamarády a mluvil o ní s hořkostí. Nezmiňoval se ovšem o vnitřním konfliktu, jaký musel zažívat, když viděl matku s milencem jen o sedm let starším než byl on sám. „Říkal, že mámu nenávidí a že si o ní myslí, že je děvka,“ vzpomíná John Fields. „Nesouhlasil s tím, jak žije. Neměl ji ani trochu rád a mluvil o tom, že uteče. Zmizel, jakmile matka přišla domů, protože na něj pořád ječela.“

Wendyini sourozenci tvrdí, že jim nebylo lhostejné, že Wendy pije. Rodina se spolu ovšem moc nebavila a situaci neřešila.

Matčina přitažlivost uváděla Kurta do rozpaků. Všichni jeho kamarádi po ní šíleli, a jakmile se šla opalovat na dvůr v bikinách, pravidelně po ní pokukovali přes plot. Když se kamarádi zdrželi přes noc, vtipkovali, jak by jim nevadilo spát s Wendy, kdyby nebylo

dost místa jinde. Po každém posměváčkovi se Kurt ohnal pěstí, a měl se co ohánět. Wendy těm klukům připadala přitažlivá i kvůli tomu, že jim občas kupovala alkohol. „Kurtova máma nám párkrát koupila flašku,“ vzpomíná Mike Bartlett. „Rozumělo se samo sebou, že ji vypijeme u ní doma.“ Jednou jim Wendy zaplatila pivo a pustila jim na videu Zeď od Pink Floyd. „Jednou nás tam pár přespalo,“ svěruje se Trevor Briggs, „a my jsme Kurtovu mámu přemluvili, aby koupila flašku tequily. Zpili jsme se a šli se projít. A když jsme se vrátili, jeho máma ležela na gauči a dělala to s nějakým chlapíkem.“ Kurt ve svých patnácti letech opilecky zareagoval. Začal na mámina milence ječet, „Vykašli se na to, frajere. Stejně z toho nic nebude. Koukej vypadnout!“ Byl to vtip, ale na jeho touze žít v normální rodině nebylo nic směšného.

O Vánocích si Kurt ze všeho nejvíc přál desku Nothing to Fear od Oingo Boingo. Teta ho s ní vyfotila na vánoční oslavě u Fradenburgů. S věčně krátkými světlými vlasy a dětským výrazem vypadá na mnohem míň než na patnáct. Tety Mari mu dala album Tadpoles od Bonzo Dog Band s novinkou „Hunting Tigers Out in Indiah“. Tenkrát v zimě to byla Kurtova oblíbená skladba, kterou se také naučil hrát na kytaru. Těsně před Vánoci byl u Mari na návštěvě v Seattlu, kam se přestěhovala, a prošel si obchody s deskami. Na seznamu vánočních přání byl i soundtrack k televizní show „H. R. Pufnstuf“, kterou zbožňoval. O dalším albu, po kterém toužil, teta nikdy neslyšela: Hi-Infidelity od REO Speedwagon.

V únoru bylo Kurtovi šestnáct a udělal si autoškolu. Jaro se však neslo ve znamení něčeho mnohem významnějšího, než byl řidičský průkaz. V dospívání o tom neustále vykládal, zato v dospělosti nikdy. 29. března 1983 odcestoval do Seattle Center Coliseum na Sammyho Hagara a Quarterflash. Jeho první koncert. Kurt byl nadšený fanoušek rozhlasové stanice KISW v Seattlu, kterou šlo v noci dobře naladit, a Hagarův „butt rock“ miloval. Hit „Harden My Heart“ od Quarterflash měl taky moc rád. Na koncert jel

s Darrinem Neatherym, vezla je Darrinova starší sestra. „Bylo to skvělý, protože to byl první koncert, co jsme kdy viděli,“ vypráví Neathery. „Někde jsme sehnali karton piv. Cestou tam jsme s Kurtem seděli vzadu a skvěle jsme si užívali. Když jsme se tam dostali, pamatuju se, že jsme stáli tam vzadu nahoře, co upravovali ty světla, jak dohráli Quarterflash. Úplně jsme na všechno zírali, ty světla a ta produkce. Pak úplně z horních míst přiletěla flaška od whisky a roztráskla se přímo vedle nás. Málem jsme se z toho posrali. Tak jsme odtud vypadli, našli si místo nahoře na bidýlku a koukali na Sammyho. Koupil jsem si tričko a Kurt taky.“

Kurt pak měnil minulost a tvrdil, že poprvé byl na koncertě punkové kapely Black Flag. Celá jeho třída si ovšem pamatuje, jak Kurt přišel druhý den do školy, na sobě měl o pár čísel větší tričko se Sammy Hagarem, a mluvil jako poutník, který se právě vrátil ze Svaté země.

Na konci školního roku 1983 Kurt objevil punk-rock, tričko se Sammy Hagarem skončilo ve spodní zásuvce a už se neobjevilo. V létě byl na Melvins a to ovlivnilo jeho život. Do deníku si zapsal:

Pamatuju se, že v létě 1983... jsem se potloukal kolem supermarketu Thriftway v Montesanu, stát Washington, a nějaký krátkovlasej poslíček, co tam dělal a vypadal trochu jako jeden chlapík z Air Supply, mi vrazil leták, na kterým bylo: „Festival Them. Zítra večer na parkovišti za Thriftway. Živá rocková hudba zdarma.“ V takový vesnici jako Monte nebyli na živý rock zvyklí, žilo tu pár tisíc dřevorubců a úslužnejch paniček. Vyrazil jsem tam dodávkou s kamarádama tvrdákama. A on tam hrál ten poslíček, měl Les Paulku s obrázkem z časopisu s cigaretama Kool. Hráli rychleji, než jsem si kdy představoval, že by hudba mohla hrát, a bylo v tom víc energie, než jsem dostal z desek Iron Maiden. Přesně tohle jsem hledal. Jo, punk-rock. Ostatní tvrdáci se nudili a řvali, „Zahrajte radši Def Leppard.“ Bože, já ty kretény tenkrát nenáviděl víc než kdy jindy. Zaslíbenou zemi jsem

objevil na parkovišti za supermarketem a v ní jsem se našel.

Dvakrát si podtrhl „Přesně tohle jsem hledal.“

Byla to pro něj epifanie – chvíle, kdy se jeho malý svět zvětšil. „Poslíček z Air Supply“ byl Roger „Buzz“ Osborne. Kurt si ho trochu pamatoval z vyššího ročníku na střední v Montesanu. Po koncertě Osbornovi blahopřál a nahrál tím jeho domýšlivosti. Za chvíli už Buzz poučoval, nechal kolovat punk-rockové nahrávky, knížku o Sex Pistols a odrbaná čísla časopisu Creem. I přes tenhle zápis v deníku se Kurt nepřeorientoval tak docela. V létě byl ještě na Judas Priest v Tacoma Dome. Jako většina kluků v Aberdeenu míchal punk se spoustou heavy metalu, tím se ale před Buzzem nechlubil. Nosil teď spíš punková trička.

Melvins začali hrát rok předtím, pojmenovali se posměšně po jednom dalším zaměstnanci Thriftway. Buzz se holedbal, že se na kytaru naučil sám při poslechu prvních dvou nahrávek Clash. V roce 1983 neměli Melvins skutečnou posluchačskou základnu, většina metaláků v Grays Harbor je provokovala a posmívala se jim. Našla se ale hrstka vnímavých fanoušků, kteří se během zkoušek scházeli za domem bubeníka Dalea Crovera v ulici West Second 609 v Aberdeenu. Téhle nesourodé bandě kluků začali říkat „Přísavky“. To jméno jim vymyslel Buzz: znamenalo, že jsou vlezlí jako Star Trek a chytají se každého slova, které zpěvák pronese. Buzz s tím afrem vypadal spíš jako Richard Simmons než jako ten chlápek z Air Supply.

Buzz udílel „Přísavkám“ rady, nahrával jim pásky a tvářil se jako montesanský Sokrates nebo stárnoucí politik, který před skupinou svých věrných přednáší názory na okolní svět. Určoval, kdo smí na zkoušky a kdo ne, a těm přijatým vymýšlel přezdívky. Greg Hokanson byl u něj „Cokenson“. Kurt chodil na Weatherwaxu do třídy s Jessem Reedem a brzy se spřátelili. Jesse byl pro Buzze „Černý Reed“, podle kapely Black Flag, i když to byl jako všichni v partě běloch. Kurt žádné přiléhavé jméno neměl. Všichni

kamarádi mu tehdy říkali jenom „Cobain“. To, že nedostal přezdívku, naznačovalo, že neměl nijak výsadní postavení. Přezdívku nedostal, protože ho brali jako prcka, který nestojí za zmínku.

Melvins se, podobně jako Kurt, místně rozbíhali od Monta (tam bydlel u rodičů Buzz) až do Aberdeenu (Croverova zkušebna). Basáka dělal Melvins Matt Lukin, také z Monta. Kurt ho znal ze zápasení a Malé ligy a brzy se skamarádili. Vždycky když jel Kurt do Monta, zastavil se spíš u Buzze nebo Lukina, než aby navštívil otce.

Jednou v létě ho do Monta hnalo něco jiného než čerstvá záliba v punk-rocku. Způsobila to dívka. Andrea Vanceová, mladší sestra Kurtova kamaráda Darrina Neatheryho, hlídala jednou odpoledne v Montu děti a náhodou se sešla s Kurtem. „Byl to miláček,“ vzpomíná. „Měl opravdu nádherné modré oči a svůdný úsměv. I vlasy měl opravdu pěkné a jemné, dlouhé na ramena. Moc toho nenamluvil, ale měl příjemný hlas.“ Dívali se spolu na „Bradyho partu“ a Kurt hrál s dětmi na fanty. Další den byl obratem zpátky a dostal od Andrey pusy. Chodil za ní celý týden, ale dál než k muchlování jejich románek nedošel. „Byl opravdu milý a pozorný,“ pamatuje se Andrea. „Neměla jsem pocit, že by s ním nějak cvičily hormony.“

Jenže hormony se pod povrchem bouřily. Toho léta zažil Kurt, jak to později nazval, „první sexuální kontakt“ s vývojově zaostalou dívkou. Jak píše v deníku, pokusil se o ni až poté, co se ocitl v tak depresivní situaci, že chtěl spáchat sebevraždu. „Ten měsíc mě matka neustále citově zneužívala,“ poznamenal si. „Ukázalo se, že tráva už mi dost dobře nepomáhá utíkat před starostmi a já se vlastně vyžíval ve výtržnostech, kradl jsem chlast a rozbíjel výlohy... Během měsíce jsem se rozhod, že nebudu jen tak sedět na střeše a přemejšlet, že skočím, ale že se opravdu zabiju. A nehodlal jsem opustit tenhle svět dřív, než se nedovím, jaký to je souložit.“

Jediná šance byla ta „napůl zaostalá holka“. Trevor Briggs, John Fields a Kurt ji jednou sledovali domů a jejímu otci ukradli kořalku. To už provedli mockrát, ale tentokrát kamarádi odešli, a Kurt zůstal. Sedl si dívce na klín a osahával jí prsa. Odešla do ložnice a začala se před ním svlékat, ale Kurtovi se ze sebe i z ní udělalo nanic. „Zkoušel jsem ji opíchat, ale nevěděl jsem jak,“ napsal. „Udělalo se mi příšerně zle z toho, jak jí páchla pochva a jak čpěla potem, tak jsem šel pryč.“ Přestože Kurt raději odešel, celý život se styděl za to, co udělal. Nenáviděl se za to, že ji využil, ale i za to, že se podle scénáře nepropracoval ke styku, což je pro nevinného chlapce v šestnácti letech skoro větší hanba. Dívčin otec si přišel do školy stěžovat, že jeho dceru někdo obtěžoval, a Kurt byl označen za podezřelého. V deníku uvádí, že ho nestíhali jen proto, že měl trochu kliku: „Přišli s ročenkou a chtěli, aby mě tam našla, jenže to nemohla, protože ten rok jsem se nefotil.“ Kurt tvrdil, že ho převezli na místní policejní stanici a vyslýchali, ale že nebyl obviněn, protože dívce bylo přes osmnáct a oficiálně nebyla „mentálně retardovaná“.

Když se vrátil do Aberdeenu, první rok na Weatherwaxu byl ve znamení romantického vztahu s patnáctiletou Jackie Hagarovou. Bydlela dva bloky od něj a Kurt si cestu do školy načasoval tak, aby chodili spolu. V matice byl natolik pozadu, že na ni musel chodit o rok níž. Tam se setkali. Většina dětí si o Kurtovi sice myslela, že je ztracená existence, když zaostává, ale Jackie se líbil Kurtův úsměv. Kurt jí jednou po škole ukazoval svou kresbu rockové hvězdy na pustém ostrově. Chlapík držel kytaru Les Paul a zesilovač Marshall měl zapojený do palmy. Tak si Kurt v šestnácti představoval ráj.

Jackie mu kresbu pochválila. Za dva dny jí přinesl dárek, původní obrázek překreslil jako plakát a ještě ho přestříkal. „To je pro tebe,“ prohlásil a díval se při tom do země. „Pro mě?“ nevěřila Jackie. „Jednou bych s tebou chtěl chodit,“ vysvětloval jí. Kurt byl částečně rozčarovaný, když mu Jackie sdělila, že už přítele má. Do školy

spolu chodili dál, občas se drželi za ruce, a když jednou odpoledne stáli u ní před domem, Kurt ji k sobě přitiskl a políbil. „Říkala jsem si, že je tak hezký,“ říká Jackie.

Během klíčového prvního roku na Weatherwaxu Kurt změnil vzhled. Kluk, o kterém se obecně říkalo, že je hezký, teď vypadal „úděsně“, jak prohlašovali někteří spolužáci. Nechal si dorůst dlouhé vlasy a moc si je nemyl. S tričky Izod a ragbyovými svetry skoncoval, nosil teď okázale trička vlastní výroby se jmény punkových kapel. Na jednom oblíbeném triku měl nápis „Organizovaný chaos“, což měl být název jeho první smyšlené kapely. Na ven pořád nosil nepromokavý plášť, nesundal ho za celý rok, a už venku lilo, nebo bylo v létě 30 stupňů. Na podzim narazila Andrea Vanceová, jeho letní známost z Monta, na Kurta na nějakém večírku a skoro ho nepoznala. „Měl ten černý nepromokavý plášť, kotníkové tenisky a vlasy obarvené na červeno,“ vybavuje si. „Už to nebyl tentýž kluk.“

Okruh Kurtových přátel se zvolna přesunul od kluků z Monta ke kámošům v Aberdeenu, a v obou partách se ze všeho nejvíc různě opíjeli. Když se nedal vybělit nějaký domácí bar rodičů, využili někoho z lidí, kteří žili na aberdeenských ulicích a byli ochotni jim koupit pivo. Kurt, Jesse Reed, Greg Hokanson a Eric a Steve Shillingerovi pravidelně vyhledávali svéráznou postavičku, které přezdívali „Tlustoch“. Byl to beznadějný alkoholik, který bydlel s retardovaným synem Bobbym ve zchátralém hotelu Morck. Tlustoch byl ochoten jim nakoupit alkohol, když zaplatili a pomohli mu dostat se do obchodu. Byl to náročný proces, který v praxi vypadal jako groteska s Busterem Keatonem a zabral někdy i celý den: „Nejdřív jsme,“ vypráví Jesse Reed, „museli do Morcku dostrkat nákupní vozík. Pak jsme šli k Tlustochovi nahoru a vytáhli ho z postele. Měl na sobě spečený spodky, smrděl a všude byly ty mouchy, to bylo příšerný. Museli jsme mu pomáhat do vytahanejch kalhot. Pak jsme mu museli pomoci ze schodů, vážil asi tak dvě stě

padesát kilo. Byl tak tlustej, že by do toho obchodu s lihovinama ani nedošel, a tak jsme ho naložili do toho vozíku a tlačili ho. Když jsme chtěli jen pivo, dotlačili jsme ho do supermarketu, což bylo naštěstí blíž. Jemu stačilo, když jsme mu zaplatili litrovku nejlevnější sladový kořalky.“

Tlustoch a Bobby, podivínská dvojice, jaká se jen tak nevidí, se bez svého vědomí stala námětem řady Kurtových vyprávění. Psal o nich povídky, vymýšlel si písničky o jejich příhodách a načrtával si je do deníku. Tlustoch na kresbách vypadá jako Ignatius J. Reilly, antihrdina „Spolčení hlupců“ Johna Kennedyho Toola. Ze všeho nejradši Kurt napodoboval Bobbyho pištivý hlas a kamarádi pak přímo říčeli smíchy. S Tlustochem a Bobbym Kurt přece jen soucítil a dovedl se částečně vžít do jejich zdánlivě beznadějně situace. Toho roku koupil u Goodwilla Tlustochovi k Vánocům topinkovač a album Johna Denvera. Tlustoch svíral dárky v obřích prackách, nevěřícně se ptal: „To je pro mě?“ a pak se rozplakal. Celá léta pak všem v Aberdeenu líčil, jaký je Kurt prima kluk. To byla jen malá ukázka toho, že Kurt občas dokázal být, přes všechny stinné stránky, milý.

Tlustoch kluky na jaře pravidelně zásoboval pitím a Kurt získaného alkoholu zneužíval. Matku to stále víc popuzovalo. Hádky se ještě zhoršovaly, když se Kurt zkouřil nebo se sjel LSD, což se dělo celkem pravidelně. Greg Hokanson si vybavuje, že šel jednou s Jessem Reedem ke Kurtovi na návštěvu a vyslechl, jak Wendy na syna hodinu ječela. Jenže Kurt si udělal trip s LSD, takže na ten jekot vůbec nereagoval. „Wendy na něj byla hrozná,“ říká Hokanson. „Nenáviděl ji.“ Jakmile k tomu byla příležitost, vytratili se ti tři z domu a vyrazili na kopec „Mysli na mě“ šplhat na vodojem. Jesse a Hokanson vylezli až nahoru, ale Kurt se zadrhl v půlce žebříku. „Moc se bál,“ vzpomíná Hokanson. Kurt tam nikdy nevyšel.

Trevor Briggs si vzpomíná, jak byl jednou večer u Cobainů a

Kurt s Wendy se celou tu dobu hádali. „Myslím, že byla trochu opilá. Přišla za námi nahoru do pokoje, chtěla se bavit a dostat se do nálady. Kurta to nasralo a ona řekla, „Kurte, dej si bacha, nebo řeknu tvejm kámošům, cos mi řek.“ A on na ni zaječel, „O čem to mluvíš?“ Nakonec odešla. Tak jsem se ho zeptal, co chtěla říct. Kurt povídá, „No, jednou jsem prohlásil, že to, že má chlap chlupatý koule, ještě neznamená, že je dospělej a zralej.““ Tak individuální záležitost jako ochlupení varlat byla pro Kurta zdrojem obrovských rozpaků. Ochlupení se mu vyvinulo později než ostatním chlapcům. Denně fanaticky zkoumal varlata a opakovaně se přesvědčoval, že kamarádi už tenhle práh překročili před ním. „Puby chlupy“, jak jim říkal, často řešil v deníku. „Puby chlupy ještě moc nerostou,“ zapsal si. „Ztracený roky. Nalezený ideály. Nejsem vyvinutej. Už jsem dávno přečkal dobu, kdy chlupy nerostou.“ Na hodiny tělocviku se chodil převlékat do sprch, než aby se nechal okukovat v chlapecké šatně. V šestnácti se ochlupení konečně objevilo, jenže bylo světlé, takže nebylo tak zřetelné jako u ostatních kluků.

Někdy kolem Kurtových sedmnáctin se Wendy seznámila s Patem O'Connorem. Byl stejně starý s Wendy a jako přístavní dělník vydělával 52 000 dolarů ročně. Jeho plat vešel ve známost veřejnosti krátce poté, co se s Wendy seznámil. O'Connor byl vystaven majetkovému soudnímu sporu, který byl ve státě Washington jedním z prvních svého druhu. O'Connora žalovala jeho bývalá přítelkyně a tvrdila, že ji přesvědčil, aby dala výpověď v místní jaderné elektrárně, a pak se jí kvůli Wendy zbavil. Byl to nechutný spor a táhl se ještě další dva roky. V soudních dokumentech Pat uvádí jako svůj majetek domek, pár tisíc dolarů úspor a tři střelné zbraně, které měly naneštěstí sehrát roli v Kurtově životě. Patova expřítelkyně spor vyhrála a Pat jí musel vyplatit 2500 dolarů v hotovosti, dát jí auto a zaplatit soudní výlohy.

V zimě se Pat nastěhoval k Wendy. Děti ho neměly rády a Kurt ho časem začal nenávidět. Podobně jako biologický otec a Franich

se i Pat stal předmětem výsměchu v Kurtových písničkách a kreslených seriálech. Pat s Wendy se skoro od prvního okamžiku hádali tak, že její spory s Donem ve srovnání s nimi nestály za řeč.

Jeden takový exces pomohl vytvořit základ Kurtovy hudební mytologie o sobě samém. Po divoké hádce se Wendy sebrala a šla Pata hledat, přičemž zjistila, jak tvrdí Kim, že „ji podvádí. Byl jako obvykle opilý.“ Wendy přiběhla domů, běsnila a ucedila něco o tom, že by Pata nejradši zabila. Ve zmatku nakázala Kim, aby zabalila Patovy zbraně do velkého igelitového pytle. Když se Pat vrátil, Wendy prohlásila, že ho zabije. Když vyprávěl tuhle příhodu Kurt, tvrdil, že se Wendy pokusila Pata zastřelit, ale nemohla přijít na to, jak se zbraň nabíjí. Jeho sestra si takový zkrat nevybavuje. Pat potom odešel a Wendy odtáhla s Kim pytel se zbraněmi o dva bloky dál na břeh řeky Wishkah. Vlekly ty zbraně po zemi a Wendy si cestou pořád opakovala, „Musím se jich zbavit, nebo to dopadne tak, že ho zabiju.“ Pytel hodila do vody.

Pat a Wendy se na druhý den usmířili a Kurt mezitím od Kim vyzvěděl, kam zbraně odnesli. Třináctiletá sestra jim to místo ukázala a Kurt se dvěma kamarády pušky vylovili. Když Kurt později tu příhodu vyprávěl, řekl, že ty zbraně vyměnil za první kytaru, přestože měl vlastní kytaru už od čtrnácti. Rád se totiž vyhýbal pravdě, aby nezkazil dobrou historku. Výmysl o tom, jak údajně zastavil zbraně nevlastního otce, aby získal kytaru, byla pro jeho vypravěčskou duši příliš lákavá. Právě v takové příhodě se mohl předvést jako umělec: Zbraně nádeníků přetavil v radlice punk-rocku. Kurt zbraně ve skutečnosti opravdu zastavil, jenže za výdělek si pořídil zesilovač Fender Deluxe.

Incident se zbraněmi v řece představoval jen jeden z mnoha Wendyiných a Patových excesů. Kurt si našel cestu, jak se těmito bitkám vyhnout, nebo se alespoň snažil nezavdat Patovi příčinu k hádce. Pat se totiž vyžíval v tom, že Wendy poučoval, jak má nakládat se synem, který se toulá. Kurt se tedy vždycky rychle

prosmekl ode dveří rovnou do svého pokoje. Pro jeho generaci byla tahle metoda příznačná, a Kurt domů přicházel a odcházel ve vražedném chvatu. Ukázat se musel, když potřeboval doma něco zařídit, například si zatelefonovat nebo vyplenit kuchyň. Tehdy se snažil návštěvu načasovat tak, aby se Patovi vyhnul. Vlastní pokoj pro něj byla svatyně, a když o pár let později líčil v deníku jeden z návratů domů, popisuje pokoj emocionálně i realisticky:

Vždycky když se vracím, zažívám stejný dějà vu, z těch vzpomínek mi běhá mráz po zádech, totální deprese, totální nenávisť a zášť, co pak vždycky trvá měsíce, starý složky s kresbama rockerů s kytarama a příšer, na víku nápisy jako „Tohle pivo je tvý,“ nebo „Chlasej,“ složitý čmáranice vodních dýmek, variace sexuálních narážek na veselou tenistku. Rozhlídneš se a vidíš plakáty Iron Maiden s potrhanejma a propíchanějma rohama, ve zdech hřebíky a na nich visí řepácký klobouky. Ve stole zářezy za těch pět let, co nás bavila jedna pivní hra, říkali jsme jí padák za čtvrták. Koberec celej flekatej od plivanců z tabáku, a když se rozhlídnu, všude kolem sebe vidím hnusný svinstvo. To vypráskaný dospívání mi nejvíc ze všeho připomíná, když vejdu, přejeďu prstem po stropě a ulpí mi na něm lepkavá hmota po zbytcích kouře z trávy a cigaret.

Na jaře 1984 to doma mezi dospělými a synem vřelo. Kurt matkou pohrdal pro její slabost ve vztahu k mužům a o otci si myslel přesně totéž, když zjistil, že se hodlá znovu oženit. Pata nesnášel ještě víc, protože neustále radil a upozorňoval na Kurtovy nedostatky. Oba muži se také rozcházel v názoru na to, jak se chovat k ženám. „Pat byl děvkař,“ vyjádřila se Kim, „a Kurt ne. Kurt se k ženám choval zdvořile, i když neměl moc holek. Hledal nějakou, do které by se zamiloval.“ Pat Kurtovi donekonečna přednášel o tom, jak „chlap má být chlap a jako chlap se chovat.“ Když ho Kurt několikrát zklamal a nedržel se Patových zásad, říkal mu, že je teplouš. Jednu dubnovou neděli roku 1984 se Pat vyslovoval obzvlášť naléhavě: „Proč už si sem jednou nepřivedeš

nějaký holky?“ zaútočil na Kurta. „Když jsem byl v tvém věku, v mé posteli se holky střídaly v jednom kuse.“

Vybaven hrstkou tak mužných rad se Kurt vypravil na večírek. Potkal tam Jackie Hagarovou. Když se Jackie s kamarádkou chystala odejít, Kurt navrhl, že by mohli jít k nim domů. Chtěl možná Patovi ukázat, co dovede. Nahoru se přesto proplížili tak, aby nikoho nevzbudili. Kamarádka Shannon byla dost opilá, namířila si to rovnou do dvouposteje v dětském pokoji vedle Kurtovy ložnice a byla úplně mimo. Nevypadala, že by byla ještě něčeho schopná, nemohla ani chodit, a tak Kurt navrhl Jackie: „Můžeš přespat tady.“

Najednou tu byla chvíle, na kterou Kurt čekal. Už dlouho se toužil odpoutat od pubertálních erotických představ a se cítí spolužákům oznámit, že už není panic (ve skutečnosti si, jako většina chlapců v jeho věku, v tomhle směru už několik let vymýšlel). Kurt vyrůstal v prostředí, kde se mužů, až na nějaké to příležitostné poplácání po zádech, málokdy někdo dotýkal. Kurt se toužil nasytit dotyku dvou těl. V Jackie našel víc než ochotnou společnici. Přestože jí bylo jen patnáct, už byla zkušená a tu noc, kdy se ocitla v Kurtově ložnici, byl její stálý přítel zrovna ve vězení. Když se přesunuli do Kurtova pokoje, tušila, co se bude dít dál. Jackie si vzpomíná, že v jedné chvíli se na sebe podívali a pokoj se naplnil prudkou touhou sílící jako motor za vysokých otáček.

Kurt pozhasínal, oba ze sebe strhali šaty, vzrušeně skočili do postele a přitiskli se k sobě. Kurt poprvé objímal úplně nahé ženské tělo a vychutnával okamžik, o kterém snil a představoval si ho po mnoho nocí během onanie právě v téhle posteli. Jackie ho začala líbat. V okamžiku, kdy se milenci dotkli jazykem, se rozletěly dveře a dovnitř vtrhla Kurtova matka.

Wendy nebyla ani při nejlepším vůli nadšená, že našla syna v posteli s nahou dívkou. Nepotěšil ji ani pohled na druhou dívku ležící bez sebe ve vedlejším pokoji. „Okamžitě vypadni!“ zaječela. Přišla

nahoru, aby Kurtovi ukázala, jak se venku blýská – skutečnost, že venku zuří bouřka, oběma milencům unikla – a místo toho našla syna v posteli s nějakou holkou. Teď se řítí ze schodů a ječela, „Tak vypadnete už, kurva, z mého baráku?“ Co se týká Pata, ten k celé záležitosti neřekl ani slovo, protože mu bylo jasné, že cokoli řekne, Wendy ještě víc rozběsí. Kim zaslechla, že se něco děje, a vyběhla z pokoje. Uviděla Kurta, jak s Jackie obouvají nějakou holku, která je úplně mimo. „Co sakra je?“ naléhala Kim. „My odcházíme,“ oznámil Kurt sestře. Kamarádku odtáhli dolů a odešli do bouřky, toho roku jedné z nejsilnějších.

V doprovodu obou hříšnic kráčel Kurt po First Street, kamarádka se na čerstvém vzduchu probrala a rozpršelo se. Přestože to vypadalo jako zlověstné varování, ještě před východem slunce měl Kurt přijít o panictví. Teď se viditelně třásl, rozbouřené hormony se mísily se vztekem, hanbou a strachem. Oblékat se před Jackie a mít přitom ještě erekci bylo ponižující. Jako při kontaktu s tou retardovanou dívkou se v něm střetávala touha s hanbou, a obě se s toutéž silou prolínaly a spojovaly.

Zamířili k Jackiině přítelkyni. Tam narazili na Jackiina přítele, kterého právě pustili z vězení. Jackie Kurta upozornila, že přítel má násilnické sklony, a Kurt ve snaze předejít konfliktu předstíral, že chodí s tou druhou dívkou. Jackie s přítelem odešli a Kurt strávil noc s onou dívkou. Nebyl to nejlepší zážitek, jak se kamarádka později svěřila Jackie, ale byl to styk, a o nic jiného Kurtovi nešlo. Konečně se mu otevřel ten svět, velký vaginální předěl, a nemusel si už o sexu vymýšlet nějaké lži.

Odešel brzy ráno a v bledém světle rozbřesku se procházel po Aberdeenu. Bouře byla pryč, ptáci štěbetali a celý svět ožil. Kurt chodil celé hodiny a přemýšlel, čekal, až začne škola, díval se, jak vychází slunce, a uvažoval, kam směřuje jeho život.

Síla instinktu

Aberdeen, Washington
Duben 1984 – září 1986

Nechápu to, tu sílu instinktu.
– Slova k „Polly“, 1990.

V pondělí časně zrána chodil Kurt ulicemi Aberdeenu a z prstů cítil dívčí smyslnost. Pro člověka posedlého pachy to byl opojný zážitek. K tomu, aby ho oživil, stačilo, že si otřel prsty v rozkroku, a když k nim přičichl, ten pach tu byl pořád. V duchu už pomalu zapomínal na to, že jeho první sexuální zkušenost skončila téměř katastrofou. Ve vzpomínkách znamenala vítězství. Na okolnostech nezáleželo, mizerný sex, taky sex, hlavně, že už nebyl panic. V jádru byl Kurt romantik a myslel si, že tenhle první sexuální styk je jen začátek a bude si s tou dívkou hezky užívat. Že tím začíná jeho zralá sexuální zkušenost a dostaví se spolehlivá úleva, jako třeba po pivu nebo trávě, a usnadní mu životní strasti. Cestou na Weatherwax ukradl v jedné zahradě květinu. Jackie uviděla Kurta, jak se nesměle blíží ke kuřácké chatce za školou s červenou růží v ruce, a myslela si, že je pro ni, jenže Kurt jí dal té dívce, se kterou se vyspal. Ta nejevila zájem. Kurt totiž nepochopil, že zamilovaná je do něj Jackie. Té druhé dívce bylo naopak trapně z té nerozvážnosti, a ještě trapněji z té květiny. To byla pro Kurta bolestivá lekce. Člověk tak přecitlivělý jako on ještě více znejistěl, když mu touhu po lásce zkomplikovala zralá sexualita.

Po škole musel vyřešit věci aktuálnější, třeba otázku, kde bude bydlet. Buzz ho zavezl domů pro věci. Kurt správně vytušil, že roztržka s matkou nebyla jako ty ostatní. Když dorazili na místo, pořád ještě zuřila. „Jeho máma celou dobu vychylovala a nadávala, že to všechno posral,“ vybavuje si Osborne. „On jí na to pořád říkal, ‚Jasně, mami. Jo, jasně.‘ Dokonce se vyjádřila, že už ho doma nechce.“ Kurt sebral milovanou kytaru a zesilovač, šaty nacpal do několika velikých pytlů na odpadky a citově i fyzicky konečně opustil rodinu. Věděl jistě, že odchází, ale kam, to neměl ponětí.

Poprvé se cítil zrazen, když se rodiče rozvedli, pak když se otec znovu oženil, a když opouštěl domov, připadal si v podstatě stejně. Wendy s ním skoncovala. Stěžovala si sestře, že „už neví, co s ním.“ Když se hádala s Kurtem, konflikty mezi ní a Patem se vyostřovaly.